

Taru Heikkilä

VAIHTOEHTONA RULLALAUTAILU
Tutkimus rullalautailun merkityksellisyydestä
harrastajilleen

Opinnäytetyö
Kansalaistoiminnan ja nuorisotyön koulutusohjelma

Kesäkuu 2014

MAMK

University of Applied Sciences

KUVAILULEHTI

	Opinnäytetyön päivämäärä 9.6.2014	
Tekijä(t) Taru Heikkilä	Koulutusohjelma ja suuntautuminen Kansalaistoiminnan ja nuorisotyön koulutusohjelma	
Nimeke Vaihtoehtona rullalautailu – tutkimus rullalautailun merkityksellisyydestä harrastajilleen		
Tiivistelmä <p>92 % suomalaisista lapsista ja nuorista harrastaa urheilua ja liikuntaa. Kuitenkin erilaisista tutkimuksista voidaan todeta nuorten yleiskunnon huonontuneen ja ylipainoisuuden lisääntyneen. Nuorten suhde liikuntaan rakentuu nykypäivänä eri tavalla, kun liikuntakulttuuri on aiempaa eriytyneempää, kaupallistuneempaa, aikuis- ja mediavetoisempaa. Nuorten mahdollisuudet harrastaa liikuntaa ovat myös paremmat, koska tarjolla on suuri määrä erilaisia lajeja, välineitä ja harrastuspaikkoja.</p> <p>Liikuntakulttuurin nähdään olevan muutoksessa organisoidusta liikuntatoiminnasta epäorganisoidutuneeseen, joustaviin tapoihin liikkua. Tällaisia joustavia ja omaehtoisia liikunnan muotoja kutsutaan vaihtoehtolajeiksi. Vaihtoehtolajit ovat vaihtoehtoja ja haastavat tavallisen urheilun tavassa nähdä, tehdä ja ymmärtää urheilua. Tällaisissa lajeissa, kuten rullalautailussa kiinnostavat lajien vapaus ja omaehtoisuus.</p> <p>Vaihtoehtolajeista tässä opinnäytetyössä tutkitaan rullalautailua. Pyrin selvittämään kuinka tärkeä sija rullalautailulla on harrastajien elämässä ja olisiko sillä mahdollisuuksia vaikuttaa edellä mainittuihin huolenaiheisiin liikunnankentällä. Tutkimuksessani pyrin etsimään vastausta kysymykseen, mikä rullalautailussa on merkityksellistä harrastajalleen? Aineisto koostuu kuuden rullalautailevan nuoren aikuisen, kolmen naisen ja kolmen miehen teemahaastatteluista.</p> <p>Tutkimukseni tuloksista käy ilmi, että rullalautailu on hyvin merkityksellinen laji harrastajilleen sekä henkisesti, fyysisesti että sosiaalisesti. Merkityksellisimmiksi asioiksi nousivat lajin luonne, vaikutukset hyvinvointiin ja lajin yhteisöllisyys. Aineistosta voidaan myös päätellä, että rullalautailulla on harrastajilleen suurempiakin merkityksiä. Lajin koetaan olevan enemmänkin kuin vain harrastus, se on elämäntapa. Sen koetaan opettaneen nöyryyttä, pitkäjänteisyyttä ja erilaisen tavan suhtautua lähiympäristöön ja elämään. Rullalautailun ja lajin kulttuurin voidaan nähdä myös tehneen haastatteluista ihmisinä rennompia ja avoimempia.</p>		
Asiasanat (avainsanat) Liikuntakulttuuri, vaihtoehtolaji, rullalautailu, merkityksellisyys, elämäntapa		
Sivumäärä 59s. +liit. 3.	Kieli Suomi	URN
Huomautus (huomautukset liitteistä) Liite 1: Teemahaastattelurunko		
Ohjaavan opettajan nimi Lassi Pöyry	Opinnäytetyön toimeksiantaja Liikunnan muuttuvat tilat ja tavat- tutkimushanke Veli Liikanen	

DESCRIPTION

		Date of the bachelor's thesis 9.4.2014
Author(s) Taru Heikkilä	Degree programme and option Civic activities and youth work	
Name of the bachelor's thesis Skateboarding as an alternative – Study the relevance of skateboarding to enthusiasts.		
Abstract <p>92 % of Finnish children and youth practice sports. Still youth's physical conditions have deteriorated and obesity has increased according to recent researches. Youth's relation to physical activity builds different way these days when sport culture has differentiated, commercialized, adult- and media-driven. Youth also have better opportunities to practice sports because there are so many different types of sports, equipment and places for sports.</p> <p>Sport culture is seen to be changing from organized sport activities to unorganized, flexible ways to practice sports. These flexible and self-oriented types of sports are called alternative sports. Alternative sports can be called all sports that are options and challenge traditional sports the way to see, do and understand sports. In these types of sports as skateboarding people are interested in the freedom and the self-orientation.</p> <p>This bachelor's thesis studies one type of alternative sports, skateboarding. I will try to find out how important role skateboarding has in skateboarders life and has skateboarding any chance to affect to challenges in sport area mentioned before. This study set out to find what is relevant in skateboarding to skateboarder? Study material consist of six skateboarders', three women and three men interviews.</p> <p>Results of the study reveals that skateboarding is very relevant and important activity for skateboarders in mental, physical and social ways. The major results were the nature of skateboarding, effect on well-being and skateboarding community. The material can be concluded that skateboarding includes deeper meanings. It is more than just a hobby, it is a lifestyle. Skateboarding has also taught humility, patience and different way of approach to vicinity and life. It has made the interviewed more relaxed in life and open-minded.</p>		
Subject headings, (keywords) Sport culture, alternative sport, skateboarding, relevance, lifestyle		
Pages 59p. + app. 3p.	Language Finnish	URN
Remarks, notes on appendices Attachment 1: Interview questions		
Tutor Lassi Pöyry	Bachelor's thesis assigned by Liikunnan monimuotoistuvat tilat ja tavat- tutkimushanke Veli Liikanen	

SISÄLLYSLUETTELO

1	JOHDANTO	1
2	LIIKUNTAKULTTUURI SUOMESSA	4
2.1	Liikunnan kenttä muutoksessa.....	4
2.2	Liikunta numeroina.....	6
2.3	Nuorisokulttuurin vaikutukset liikuntakulttuuriin	7
2.4	Vaihtoehtoinen liikunnan maailma.....	8
3	LAJINA RULLALAUTAILU	12
3.1	Rullalautailusta yleisesti	12
3.2	Rullalautailijat lähikuvassa.....	15
3.3	Rullalautailun tärkeys harrastajilleen	18
3.4	Yhteisöt rullalautailussa.....	19
4	TUTKIMUKSEN TOTEUTUS	22
4.1	Tutkimuksen tarkoitus ja tutkimuskysymys	22
4.2	Tutkimusmenetelmän kuvaus	23
4.2.1	Teemahaastattelu tiedonkeruun menetelmänä	24
4.2.2	Ryhmä- ja parihaastattelu tiedonkeruun menetelmänä.....	25
4.2.3	Nettipuhelin tiedonhankinnan välineenä.....	26
4.3	Tutkimuksen kohderyhmä	26
4.4	Aineistokäsittely ja analyysi	27
5	TUTKIMUKSEN TULOKSET	30
5.1	Rullalautailun merkityksellisyys harrastajilleen.....	30
5.1.1	Lajin luonne	30
5.1.2	Hyvinvointi	32
5.1.3	Yhteisöllisyys.....	37
5.2	Rullalautailu elämäntapana.....	47
5.2.1	Vaikutukset identiteettiin ja elämäntapomukseen.....	51
6	POHDINTA	53
	LÄHTEET	56
	LIITTEET	
	1 Teemahaastattelurunko	

1 JOHDANTO

Opinnäytetyöni tutustuttaa sinut omaehtoisen liikunnan maailmaan ja erityisesti rullalautailuun vaihtoehto- ja elämäntapalajina. Vaihtoehto-, extreme tai elämäntapalajeiksi voidaan kutsua lajeja, jotka ovat vaihtoehtoja ja haastavat tavallisen urheilun tavassa nähdä, tehdä ja ymmärtää urheilua (Wheaton 2004,3). Miksi tällaisia lajeja harrastetaan? Miksi juuri rullalautailua? Mikä rullalautailusta tekee merkityksellisen? Tulisiko nuorten parissa toimivien ottaa rullalautailu huomioon liikunta suunnittelussa ja nuorisokulttuurina?

Tutkimusten mukaan suuri osa suomalaisista lapsista ja nuorista harrastaa urheilua ja liikuntaa (Kansallinen liikuntatutkimus 2009–2010). Samaan aikaan huoli ja keskustelu nuorten liikkumattomuudesta tiivistyy, kun tutkimustulokset ja uutisoinnit nuorten vähäisestä liikkumisesta lisääntyvät medioissa. Nuorien ei koeta harrastavan liikuntaa samoin kuin ennen ja erilaisista tutkimuksista voidaan todeta nuorten yleisen kunnon huonontuneen ja ylipainoisuuden lisääntyneen. (Koski & Tähtinen 2005, 4; Harinen & Rannikko 2013; Yle Urheilu, 2011; Suomalaisen urheilun ja liikunnan tietoportaaali, 2013; Limu blogi 2012).

Liikunnan kentän nähdään olevan muutoksessa organisoidusta liikuntatoiminnasta epäorganisointuneeseen, joustaviin tapoihin liikkua (Itkonen 2002). Nuorten suhde liikuntaan rakentuu nykypäivänä hyvin eri tavalla. Liikuntakulttuuri on aiempaa eriytyneempää, kaupallistuneempaa, aikuis- ja mediavetoisempaa. Nuorten mahdollisuudet harrastaa liikuntaa ovat myös paremmat, kun vaihtoehtoja on paljon, laadukkaita paikkoja, varusteita ja välineitä on saatavilla yleisemmin kuin koskaan ennen. Luonto liikuntaympäristönä on jäänyt, kun on siirrytty rakennettuihin ympäristöihin. (Koski & Tähtinen 2005, 5; Itkonen 2002.)

2000-luvun alussa huomattava osa liikunnallisista yhteisöistä ei kiinnittynyt enää paikallisiin, alueellisiin tai valtakunnallisiin liikuntajärjestöihin. Liikunta ja nuorisokulttuurien yhteyksien tunnistaminen antaa uusia mahdollisuuksia tavoittaa vähän liikkuvat lapset ja nuoret. (Kokkonen, 2013, 214–215.) Tutkimuksissa onkin huomattavissa omaehtoisen, ei organisoidun liikunnan viehätysten lisääntyminen. Omaehtoinen liikuminen näyttää kiilaavan ohjattujen liikuntaharrastusten ohi. Liikuntaa harrastetaan entistä enemmän yksin tai ei organisoiduissa, kuin ns. perinteisten liikuntalajien paris-

sa. (Kansallinen liikuntatutkimus 2009–2010; Nuorten vapaa-aikatutkimus 2013; Harinen, Itkonen & Rautapuro 2006.) Vaihtoehtolajeja harrastetaan usein yksin tai kaverei ryhmissä. Tällaiset lajit, kuten rullalautailu kiinnostavat varsinkin nuoria ja ovat monille tuttuja niin katukuvasta kuin medioistakin. (Helsingin skeittiohjelma 2004–2008 & 2010–2014; Limu blogi 2012; Helsingin sanomat 2013.)

Rullalautailu eli skeittaus on ajankohtainen sekä liikunnallisuuden vähenemisen tiivistyvän huolen näkökulmasta, että nuorisokulttuurisena ilmiönä. Opinnäytetyössäni tutkin rullalautailua liikuntakulttuurisena ilmiönä. Tutkimuksen ajatus lähti omasta kiinnostuksestani liikuntaa kohtaan ja erään Pirkanmaan Kaarikoirat rullalautailuyhdistyksen jäsenen huolesta rullalautailun tilannetta kohtaan Tampereella ja koko Pirkanmaan alueella. Rullalautailulla kun ei ole juurikaan arvostusta verrattuna muihin ns. perinteisiin liikuntalajeihin. Tässä opinnäytetyössä pyrin selvittämään kuinka tärkeä sija rullalautailulla on harrastajien elämässä ja olisiko sillä mahdollisuuksia vaikuttaa edellä mainittuihin huolenaiheisiin liikunnan kentällä.

Tutkimukseni kohteena ovat rullalautailevat nuoret aikuiset ja heidän kokemuksensa rullalautailun merkityksellisyydestä heidän elämässään. Opinnäytetyössäni haen vastausta seuraavaan kysymykseen:

1. Mikä rullalautailussa on merkityksellistä harrastajalleen?

Tutkimukseni aineisto koostuu kuuden rullalautailijan, kolmen naisen ja kolmen miehen teemahaastatteluista. Työn keskeiset käsitteet ovat rullalautailu, vaihtoehtolaji, merkityksellisyys ja elämäntapa.

Tässä tutkimuksessa merkityksellisellä tarkoitetaan, että jollain asialla on merkitystä, se on merkittävä, huomattava tai tärkeä ihmiselle. Tässä rullalautailun yhteydessä merkityksellisellä tarkoitetaan sitä kokemusta, joka on rullalautailun harrastajalle rullalautailussa tärkeää ja merkittävää, mikä saa heidät harrastamaan juuri rullalautailua. (Suuren suomen kielen sanakirjan 2004, 572.)

Opinnäytetyöni tulokset ja aineisto tuottavat tietoa liikunnan monimuotoistuvat tilat ja tavat (Limu) tutkimushankkeelle. Limussa tutkitaan vaihtoehtolajeja nuorten liikunnallisina vuorovaikutus- ja merkitysmaailmoina. Limu-hanke myös pureutuu ajankoh-

taiseen aiheeseen nuorten liikkumattomuudesta ja liikuntakulttuurin muutoksesta. Tarkasteltavat lajit ovat bleidous, boulderointi, capoeira, katutanssi, longboarding, parkour, roller derby, scoottaus, skeittaus ja uusi sirkus. Hankkeen toteuttaa yhteistyössä Mikkelin ammattikorkeakoulun nuorisovalian osaamiskeskittymä Juvenia ja Itä-Suomen yliopiston yhteiskuntatieteiden laitos. (Limu blogi 2012.)

2 LIIKUNTAKULTTUURI SUOMESSA

Suomessa liikunnalla on vankka asema ja se on arvostettu elämänalue ihmisten vapaa-aikankäytöstä ja harrastustoiminnasta puhuttaessa. Liikuntakulttuurin merkitys on korostunut, puhuttiinpa sitten ihmisten vapaa-ajan käytöstä, laajenevasta liikuntabisneksistä, liikunnan yhteiskunnallisesta roolista tai vaikkapa urheilun osuudesta mediassa. (Koski & Tähtinen 2005, 3–4.) Suomessa on uskottu tiettyihin urheilulajeihin jo kauan. SVUL:n (Suomen Valtakunnan Urheiluliitto) 1990-luvulla teettämien kyselyjen aineistojen mukaan suomalaiset kokivat hiihdon, yleisurheilun, mäkihypyn, jääkiekon sekä autourheilun Suomelle tärkeimmiksi urheilulajeiksi. Näissä lajeissa toivottiin Suomen menestyvän. Sama usko näihin lajeihin jatkui edelleen 2000-luvun tutkimusten perusteella. Näitä lajeja voisikin kutsua perinteisiksi suomalaisiksi lajeiksi. (Kokkonen 2013, 232.)

2.1 Liikunnan kenttä muutoksessa

Nykypäivänä liikuntaa ei enää mielletä pelkästään kilpaurheiluksi, vaan liikunnan käsite on laajentunut niin, että se kattaa laajasti erilaiset fyysiset toimintamuodot (Koski & Tähtinen 2005, 3–4). Liikunnan nähdäänkin yhteiskunnallistuneen ja samalla yhteiskunnan liikunnallistuneen. Liikuntakulttuuri on joutunut omien toimintojensa takia vuorovaikutukseen muiden yhteiskunnallisten toimijoiden kanssa, jolloin liikunnan vaikutus on levittäytynyt instituutiona yhä laajemmalla oman toimipiirinsä ulkopuolelle. (Heikkala 2000, 131.) Yhteiskunta on kuitenkin liikunnallistunut huommin kuin liikunta on yhteiskunnallistunut. Tämä johtuu muun muassa yhteiskunnan monimutkaistumisesta. Päätöksentekoon vaikuttavat liikunnan lisäksi monet muut tekijät ja ne ohittavat liikunnan hyvin tai huonoin perustein. (Kokkonen 2013, 234.)

Nuorison keskuudessa liikunnalla nähdään olevan myös keskeinen asema ja sen ympärille on kasvanut merkittävä liikuntaseurojen kasvatusjärjestelmä (Koski & Tähtinen 2005, 3–4). Lähes kaikki lapset ja nuoret (92%) ilmoittivat harrastavansa liikuntaa ja urheilua ja 43% ilmoitti harrastavansa seurassa (Kansallinen liikuntatutkimus 2009–2010). Kuitenkin liikunnan ympärillä käydään keskustelua, jota sävyttää tiivistyvä huoli siitä, että sekä informaatioteknologian kehittymisen että kulttuuristen arvostusten muutokset vähentävän nuorten fyysistä aktiivisuutta ja arkiliikuntaa sekä tekevät nuorista laiskoja liikkujia. Asiasta on alettu puhua kansanterveydellisenä ongelmana.

Mediassa asiaa on puitu moneen otteeseen ja erilaisin tulkinnoin, kuten ” kaksi kolmesta alle 18-vuotiaasta suomalaisesta liikkuu hyvinvointinsa kannalta liian vähän”. (Koski & Tähtinen 2005, 4; Suomalaisen urheilun ja liikunnan tietoportaa, 2013; Yle Urheilu 2011; LIMU–hanke 2013.)

Nuorten suhde liikuntaan on tänä päivänä rakentunut erilaisista vaikutteista ja erilaisessa kontekstissa kuin heidän vanhempiansa liikuntasuhde. Liikuntakulttuuri on aiempaa eriytyneempää, kaupallistuneempaa ja mediavetoisempaa. Organisoidussa liikunnassa toiminta on ehkä myös aikuisvetoisempaa ja ammattimaisemmin orientoitunutta kuin aiemmin. Nuorten mahdollisuudet harrastaa liikuntaa nykypäivänä ovat paremmat. Vaihtoehtoja on paljon perinteisestä hiihdosta skeittaukseen, laadukkaita paikkoja, varusteita ja välineitä on saatavilla yleisemmin kuin koskaan ennen. Samalla luonto liikuntaympäristönä on jäänyt ja tullut vieraammaksi, kun nuoret ovat siirtyneet rakennettuihin ympäristöihin. (Koski & Tähtinen 2005, 5.) Tänä päivänä liikuntaan kohdistuu myös suuria odotuksia nuorten syrjäytymisen ehkäisijänä, maahanmuuttajien kotouttajana ja hyvinvoinnin sekä terveyden edistäjänä (Kokkonen 2013, 233).

Hannu Itkonen (2002) kertoo SLU:n verkkolehdeissä, että liikunnan ja urheilun kentällä on 1980-luvulta alkaen ollut vallalla voimakas eriytymiskehitys, joka jatkuu edelleen. Eriytymisessä nähdään kaksi kuilua. Ensinnäkin nähdään, että huippu-urheilun eriytyy voimakkaasti kilpaurheilusta ja toinen yhtä selkeä jako on kilpaurheilun ja muun liikunnan välillä. Monet ns. normaalit liikkujat ovat tippuneet tähän kuiluun. Ennen ajateltiin, että suomalaisten huippu-urheilijoiden mitalit maailmalta motivoisivat suomalaisia liikkumaan. Nyt Itkosen mielestä siihen tarvitaan aivan toisenlaisia motivointitekijöitä, kuten työkykyisyyden ylläpito, elämyksellisyyden kokemukset ja yhteisölliset motiivit.

Urheilun ja liikunnan järjestötoiminta on myös muuttunut. Ihmisten uusiutuneet tarpeet liikunnan suhteen ovat aiheuttaneet valtavan uuden lajikirjon. Varsinkin kaupunkimaisessa ympäristössä liikuntatarpeita ei enää tyydytä se, että harrastusmahdollisuus rajautuvat tiettyihin päiviin ja kellonaikoihin. Nykyihminen kaipaa aivan toisenlaista joustavuutta. Tämä selittää osaltaan muun muassa sauvakävelyn tai rullaluistelun suuren suosion. Joustavuuden vaatimuksesta kertoo myös esimerkiksi kaupunkien 24h kuntosalit, joihin voi mennä harjoittelemaan vaikka aamuarhaisella omalla avaimella.

Tämä ilmiö toteuttaa myös tiettyjen yksilöiden halua eriytyä tavallisen kansan harrastuksista. (Itkonen 2002.)

Itkosen (2002) mielestä tämä on kulttuurin kentässä yleinen ilmiö. Kun kaikki ihmiset valtaavat tietyt kulttuurimuodot, joidenkin silmissä niistä katoaa hohto. Samalla lajit eriytyvät voimakkaasti, kuten esimerkiksi laskettelurinteilla on nähty. Markkinat ohjaavat kulutuskulttuuria ja täällä tavaramarkkinat kohtaavat kuluttajan toiveet. Tavallinen laskettelu on jokamiehen juttu, mutta uudet lajit erikoisasusteinen ja välineineen ovat taas pienemmän piirin omaa alakulttuuria. Nykyään ihmiset käyttävät omaa kehoaan eriytymisen välineenä. Liikunnan saralla siitä ovat osoituksia extreme-lajit, kuten rullalautailu joihin sisältyy joko kovaa riskinottoa tai äärimmäisiä kokemuksia kestävyuden puolelta. Sama suuntaus on havaittavissa yleisemminkin, esimerkiksi tatuoinnit ja lävistyksiset osoittaa, että nykyaikaan kuuluu tiettyjen ihmisten halu hakea rajojaan, jossa omaa kehoa käytetään taiteena.

2.2 Liikunta numeroina

Suomalaiselle perinteiselle liikuntatutkimukselle on tyypillistä, että aluetta on lähestytty ja liikuntaa määritelty ihmisten käyttäytymisen ja osallistumisen näkökulmasta. Laajempi kulttuuritutkimuksellinen näkökulma yksilön ja ryhmien liikuntakäyttäytymisen ymmärtämiseksi on ollut harvinaisempaa. Liikuntaa ei ole myöskään tarkasteltu elämänalueena, johon ja jonka merkityksiin jokaisella myös liikuntaa harrastamattomalla on tietty suhteensa. Tällainen näkökulma on tänä päivänä kuitenkin keskeinen, koska olemme siirtyneet elämys- ja mielikuvayhteiskuntaa kohden, jossa ihmisten tekemiin valintoihin vaikuttavat paljolti kulttuurisesti merkitykselliset asiat. (Koski & Tähtinen 2005, 7)

Limu-liikuntatutkimuksen tutkimussuunnitelmassa (2012) todetaan, että Suomen liikuntatutkimuksissa ovat jääneet tavoittamatta liikunnan vuorovaikutus- ja merkitysmaailmat sekä liikunnan monimuotoistuvat tilat ja tavat. Kokonaiskuva nojaa vain perinteisiin liikuntakäsityksiin tai liikunnan terveysvaikutuksiin ja liikunnan harrastaminen kokonaisuudessaan jää yksipuoliseksi. Nuorten liikuntaa tutkitaan myös usein vain liikunnan harrastamisen intensiivisyyden ja volyymin näkökulmasta. Tutkimuksissa ei oteta huomioon vuosittain ns. vaihtoehtolajeja, kuten rullalautailua (Kansallinen liikuntatutkimus 2009–2010).

Kansallisesta liikuntatutkimuksesta (2009–2010) voidaan huomata, että aikuiset, 19–65-vuotiaat harrastavat liikuntaa eniten omatoimisesti ja yksin (81 % vastanneista) tai omatoimisesti ryhmässä (55 % vastanneista). Samasta tutkimuksesta voidaan myös huomata, että harrastajamäärät ovat vähentyneet vuosista 2005–2006 perinteisten liikuntalajien, kuten hiihdon (-11 %) ja jalkapallon (-12 %) kohdalla. Nuorille, 3–17-vuotiaille tehdyssä kansallisessa liikuntatutkimuksessa (2009–2010) voidaan myös huomata monien perinteisten liikuntalajien, kuten hiihdon (-23 %) ja yleisurheilun (-25 %) harrastajien määrän vähentyminen verrattaessa vuosiin 2005–2006. Nuorten tutkimuksesta voidaan edelleen löytää myös omaehtoisen liikunnan trendi. Tutkimukseen osallistuneista nuorista 37 % harrastaa liikuntaa omatoimisesti yksin ja 48% omatoimisesti ryhmässä. (Kansallinen liikuntatutkimus 2005–2006; kansallinen liikuntatutkimus 2009–2010.)

2.3 Nuorisokulttuurin vaikutukset liikuntakulttuuriin

Kulttuuriin liittyvien merkitysten on nähty aina siirtyneen sukupolvilta toisille. Nykyisin asetelma on kuitenkin muuttunut. Nuorisokulttuurien asema on voimistunut ja vaikuttaa yhä enemmän myös liikuntakulttuuriin. Nuorten halu, kyky ja mahdollisuudet tuottaa omaehtoisesti merkityksiä ovat yleistyneet. Näin tapahtuu myös liikunnan kulttuureissa. Myös liikunnasta ja urheilusta on tullut yhä selvemmin osa nuorisokulttuuria ja vapaa-aikateollisuutta. 2010-luvulla liikutaan harvoin perinteisissä liikuntaorganisaatioissa. Kansallisesta liikuntatutkimuksesta (2009–2010) voidaan nähdä, että ihmiset harrastava yhä enemmän omaehtoisesti yksin tai ryhmässä. Ihmisten halu toteuttaa itseään liikunnassa, muuallakin kuin urheiluseuroissa, on yleistynyt. Uudet elämys- ja kokeilulähtöiset liikuntamuodot ovat nuorten itsensä luomaa kulttuuria. Tällaisia lajeja ovat muun muassa rullalautailu, potkulautailu ja parkour. Tällaiset yhteisöt synnyttävät yhteisöllisyyttä, joka poikkeaa perinteisestä järjestöpohjaisesta liikuntakulttuurista. (Kokkonen 2013, 214–215.)

Uudet liikkumisen tavat ja niihin sitoutuminen nähdään enemmänkin elämäntyylinä kuin urheiluna. Nykyään nuorille liikunta ja sen toteuttaminen on enemmänkin väline identiteetin ja oman paikan etsimiseen yhteiskunnassa, jossa esimerkiksi sukupuoleen, ikään, työhön kiinnittyvät identiteetit ovat heikentyneet ja muuttuneet. Tällaisessa elämäntapaliikkumisessa korostuu tekemisen asenne, tyyli ja oma kokemus aitoudesta.

Elämäntyyli ja alakulttuurit voidaan nähdä elävinä ja ne muuttuvat koko ajan. (Kokkonen 2013, 214–15; Wheaton 2004, 1–5.) Toisaalta liikunta- ja nuorisokulttuurien yhteyksien tunnistaminen antaa uusia mahdollisuuksia tavoittaa vähän liikkuvat lapset ja nuoret (Kokkonen, 2013, 214–215; Nuorten vapaa-aikatutkimus 2013, 5–8).

Lähteenmaan (2001, 34–37) mukaan 90-luvulla yhteisöllisyyden keveys leimasi jomonia, varsinkin pääkaupunkiseudun nuorisoyhteisöjä. Ryhmästä oli helppo poistua ja/tai siihen panostettiin vain osa-aikaisesti. Nuorisokulttuurin sisällä ja siten voidaan ajatella, että myös liikuntakulttuurisissa ryhmissä on tapahtumassa polarisoituminen. Polarisoituminen tapahtuu toisaalta yhä tiukempiin ja suljetumpiin yhteisöihin, mutta toisaalta yhä kevyempiin ja vähemmän sitoviin yhteisö- ja ryhmämuodostelmiin. Joidenkin ryhmien sitovuus voi olla hyvin konkreettista; se saattaa liittyä ajankäyttöön, habitusnormeihin (esimerkiksi pukeutuminen) tai tiukkaan ja sanktioituun ryhmästä eroamiskieltoon (esimerkiksi rikolliset ryhmät). Subjektiiivinen sitoutuneisuus voi olla myös hyvin voimakas ja identiteetin keskeinen osa, vaikka ryhmä olisikin lähes normiton viiteryhmä ilman varsinaista jäsenyyttä. Hän myös pohtii tällaisen nuorisokulttuurisen muutoksen olevan tulosta myöhäismodernin yhteiskunnan vaatimuksista.

Tyttöjen ja poikien käyttäytymisessä alakulttuurisissa ryhmissä on eroja. Lähteenmaan (2001, 37) tutkimuksessa ”Hip hoppareita, lähiöläisiä ja kultturelleja” (1991) huomattiin, että pojat panostivat enemmän alakulttuuriin ryhmiin kuin tytöt, joilla näitä ryhmiä oli yleensä useampi. Pojat myös esittelivät taitojaan mielellään ryhmälle ja laajemminkin katujulkisuudessa. Tytöt taas kuuluivat alakulttuuriin ryhmiin enemmänkin ns. hengailijoina ja harrastivat enemmän ohjatuissa ryhmissä yksityistiloissa.

2.4 Vaihtoehtoinen liikunnan maailma

Vaihtoehtolajit eivät ole mikään uusi ilmiö. Nuorisokulttuurin sulautuminen yhteen liikunnan kanssa on tuonut jo 1980-luvulla uusia lajeja nuorten keskuuteen. Aikanaan uusi, vaihtoehtoinen liikuntamuoto, sähly törmäsi yhteen vanhan liikuntakulttuurin kanssa. Sähly herätti heti vastarintaa, koska sen koettiin turmelevan puulattiat ja konflikteilta lajin harrastajien ja ns. valtakulttuurin välillä ei voitu välttyä. (Kokkonen 2013, 102–105). Tämä ilmiö näkyy nykypäivänä muun muassa skeittauksessa, joka aiheuttaa ennakkoluuloja ja, jonka koetaan myös aiheuttavan ongelmia ja turmelevan tiloja (Harinen, Itkonen & Rautopuro, 2006, 61–62). Skeittareiden levittäytyminen

julkiseen kaupunkitilaan on aiheuttanut monenlaista kitkaa lajien harrastajien ja muun paikallisyhteisön välille. Toimintaa on pyritty rajoittamaan monin tavoin, kuten kieltoykltein tai sakkouhkauksin, harrastamiseen sopimattomin pintamateriaalein ja tempujen tekemistä estävin tapein. (Tams 2008, 27; Gröndahl 2007, 58.)

Vaihtoehtolajeja on monia ja esimerkiksi Limu- hankkeessa (2012) niistä tutkitaan bleidausta, boulderointia, capoeiraa, katutanssia, longboardingia, parkouria, roller derbyä, scoottausta, skeittausta ja uutta sirkusta. Vaihtoehtolajien maailma on muuttuva ja lajeja kuvataan usein sanoilla vapaus ja luovuus. Niiden toimintakulttuuri on väljää ja sallivaa, jossa tavat ja periaatteet muokkautuvat ja kehittyvät jatkuvasti harrastajiensa mukana. Eri ihmisiltä kysyttäessä yhdestä lajista voidaan saada monenlaisia kuvauksia. (Liikanen & Rannikko 2013, 4–5.) Vaihtoehtolajit muuttavat jatkuvasti muotoaan rakennetun tilan muuttumisen ja muutosten luomien uusien mahdollisuuksien myötä. Ne vievät liikunnan harrastamisen pois perinteisiltä ja erityisesti liikuntaa varten rakennetuilta paikoilta julkisille paikoille, kuten kaduille, portaikkoihin ja pysäköintitiloihin. (Limu-hanke 2012; Gröndahl 2007,58).

Edellä mainitut vaihtoehtolajit ovat liikunnallisia ja vaativat harrastajaltaan hyvää fysiikkaa ja intensiivistä harjoittelua. Kuitenkin niiden yksioikoinen nimeäminen urheiluksi, liikunnaksi, lajiksi tai harrastukseksi saa monet niiden parissa toimivat asettumaan vastahankaan. Vaihtoehtolajit ovat usein yksilölajeja, mutta niitä halutaan kuitenkin harrastaa yhdessä muiden kanssa. Tästä poikkeuksena on roller derby, jota pelataan joukkuelajina. Sana ”laji” voi myös supistaa vaihtoehtolajien toiminnan määrittelyä. Vaihtoehtolajeista puhuttaessa voitaisiin niistä myös käyttää käsitteitä elämäntapa tai vastakulttuuri. (Liikanen & Rannikko 2013,4–5.)

Wheaton (2004, 1–5) kutsuu vaihtoehtolajeja, kuten skeittausta, surffausta ja lumilautailua elämäntapaurheiluksi. Elämäntapa- ja vaihtoehtolajit ovat niin sanotusta valtavirtaurheilusta erottautuvia lajeja, joiden harrastajat eivät näe lajiaan urheiluna vaan elämäntapana. Ne antavat ideologisesti ja käytännössä vaihtoehdon erottautua valtaurheilusta ja sen arvoista. Vaihtoehtolajeja kutsutaan myös mm. extreme- ja postmoderneiksi lajeiksi. Postmoderneilla lajeilla viitataan myöhäismodernissa ajassa syntyneisiin lajeihin. Vaihtoehtolajien juuret ovatkin vastakulttuurien sosiaalisissa liikkeissä 1960–1970 luvuilla, siksi monissa näistä lajeista on tunnusmerkkejä, jotka erottavat ne

perinteisestä sääntöpainotteisesta, kilpailullisesta ja miespainotteisesta liikuntakulttuurista.

Wheaton viittaa Rinehardiin (2004, 3–4), jonka mukaan parhaiten ero näiden kahden liikunnan ulottuvuuden välillä näkyy erilaisissa keskusteluissa, koskien niiden lajeille antamia merkityksiä, arvoja, tiloja, identiteettiä ja eri muotoja. Terminologian erilaisuuksista huolimatta monet ovat sitä mieltä, että elämäntapalajit ovat vaihtoehtoja ja haastavat tavallisen urheilun tavassa nähdä, tehdä ja ymmärtää urheilua. Rinehartin mukaan kaikki lajit, joiden ei nähdä kuuluvan ns. suoritus-urheilun alle voidaan nimittää vaihtoehtolajeiksi. Tällaisia lajeja ovat kaikki surffauksesta ja rullalautailusta aina uudempiin base- hyppyihin ja leijalautailuun.

Wheatonin (2004, 4) mukaan vaihtoehtolajeihin osallistuminen tapahtuu yleensä alakulttuurisissa paikoissa, joissa on vähän sääntöjä ja kontrollia ja missä liikutaan usein uhmaten instituutioita, sääntöjä ja kaupallistumista. Tärkeimpänä erityispiirteenä lajeissa nähdään niiden merkitykset. Termi elämäntapalaji tai liikunta kuvastaa juuri näiden lajien erityispiirteitä ja niiden suurempaa sosiokulttuurista merkitystä erottautua liikunnan instituutioista. Vaihtoehtolajien trendi on saanut paljon huomiota ja ne ovat kaupallistuneet itsensä ulkopuolelle, esimerkiksi surffaukseen tarkoitettuja erikoisliikkeitä näkee sielläkin missä aaltoja ei ole ja ihmiset pukeutuvat skeittikenkiin, vaikka eivät olisi ikinä skeittilaudalla seisonetkaan.

Jokaisella vaihtoehtolajilla on omat yksityiskohtansa, historiansa, tapansa ja paikkansa, mutta joitain yhdistäviä tekijöitä löytyy näistä kaikista. Lajit ovat uusi ilmiö ja ne ovat rakentuneet kehityksessä uutta teknologiaa hyödyntävien välineiden ympärille. Lajeissa ruohonjuuritason aktiivisuus ja osallisuus ovat suuressa osassa, koska lajit eivät halua liittyä perinteiseen liikuntaorganisaatio toimintaan. Harrastajat myös ovat tietoisia tulevansa nähdä ja halu esiintyä muille kuuluu asiaan. Lajeissa näkyy myös sitoutuminen aikaan ja/tai rahaan, tapaan elää, kollektiiviseen ilmeeseen, asenteisiin ja sosiaaliseen identiteettiin. Lajit ovat väkivallattomia ja fyysisesti kontaktittomia. Ideologia edistää hauskan pitoa, hetkessä elämistä, flow- fiilistä ja hedonismia. Vaikka harrastajat ovatkin pääasiassa keskiluokkaisia miehiä, ovat lajit vähemmän sukupuolieriytyneitä, kuin muut perinteiset lajit. (Wheaton 2004, 11–12.)

Vaikka vaihtoehtolajit tarjoavat mahdollisuuden uudelleen rakentaa identiteettiä ja sosiaalisia sekä kulttuurisia rakenteita, eriarvoisuutta esiintyy edelleen lajien ja myös rullalautailun keskuudessa. Lajien nähdään luovan tarkkoja rajoja sille missä määrin identiteetin uudelleen rakennusta voi tehdä. Erityisesti naiset kokevat näiden vaihtoehtoisten lajien keskuudessa eriarvoisuutta ja syrjintää. (Bäckström 2013; Beal & Wilson 2004; Wheaton 2004, 21).

3 LAJINA RULLALAUTAILU

Tässä luvussa vaihtoehtolajeista tutkitaan erityisesti rullalautailua. Rullalautailua on Suomessa tutkittu elämäntapa näkökulmasta (Harinen, Itkonen & Rautopuro 2006; Tams 2008; Tanskanen 2011) ja tilankäytön näkökulmasta (Gröndahl 2007).

3.1 Rullalautailusta yleisesti

Lajina rullalautailu eli skeittaaminen ei ole mikään uusi laji vaan muutamia kymmeniä vuosia vanha ja myös paljon tutkittu liikunta- ja nuorisokulttuurinen ilmiö ulkomailla. Suomessa rullalautailun tutkiminen on ollut vielä varsin vähäistä. (Harinen ym. 2006, 9). Nimettynä liikuntalajina skeittaus on kuitenkin suhteellisen uusi, mutta ei kuitenkaan tämän ajan tuote. Sen syntyminen kytketään useimmiten 1950-luvun Kaliforniaan, Yhdysvaltoihin ajanvietteeksi, jolla lainelautailijat viihdyttivät itseään ja pitivät yllä taitojaan tuulettomina päivinä, jolloin ei voinut surfata. Kuitenkin ensimmäisiä rullalautoja tiedetään käytetyn jo 1900-luvun alkuvuosina. Skeittauksella nähdään olleen kytköksiä erilaisiin alakulttuureihin, kuten punk- ja hip-hop kulttuuriin. Ensimmäinen lajiliitto (National Skateboard Association, NSA) perustettiin Yhdysvalloissa, 1980-luvulla. (Harinen 2010; Harinen, Itkonen & Rautopuro 2006, 10 & 13.)

Suomessa skeittausta on harrastettu lähes yhtä pitkään kuin Yhdysvalloissa, mutta todellisen läpimurtonsa laji teki 1980-luvun loppupuolella. Lajin kehitystä haittasi 90-luvulla se, että lajia pidettiin marginaaliryhmän häiriköintinä eivätkä harrastajat mm. nuoren ikänsä johdosta saaneet ääntään kuuluviin yhteiskunnassa. Myös Suomen sääolosuhteet rajoittavat lajin harrastamisen kuuteen kesäkuukauteen vuodessa ja asianmukaiset sisäharjoittelutilat puuttuivat. Olosuhteista huolimatta mm. Suomen Mestaruus – kisoja on pidetty vuosittain 1980-luvun lopusta saakka. 2000-luvulle tultaessa perustettiin Suomen Rullalautaliitto vuonna 2003 ja lajin ensimmäiset, jo varttuneet suomalaiset harrastajat alkoivat vaatia kotikaupungeiltaan parannuksia rullalautailuolosuhteisiin. Samalla lajin yleinen arvostus on noussut, vaikkei rullalautailua yleisesti tunnusteta perinteisten urheilulajien veroiseksi harrastukseksi. (Suomen rullalautailuliitto 2013.)

Skeittausta luonnehditaan hauskaksi, fyysisesti ja henkisesti vaativaksi lajiksi. Perusideana on tehdä rullalaudalla temppuja. Lajia voi harrastaa hyvin monella eri tavalla.

Erilaisia tempuvaihtoehtoja on äärettömän teknisistä tasamaan tempuista aina hui-mapäisiin stunt - tyyliin hyppyihin. Lisäksi erityylyisiä, erilaisilla tempumahdollisuuksilla varustettuja skeittipaikkoja on eripuolilla Suomea. Skeittaaminen voi olla myös vaarallista, jos harrastaja ei malta käyttää tarpeeksi aikaa tarvittavien taitojen kehittämiseksi. Harrastuksena skeittaaminen ei ehkä vaadi yhtä paljon, kuin moni muu liikuntaharrastus. Ympäristön vähimmäisvaatimuksena pidetään tasaista asfalttia. Skeittauksessa asu on vapaa, mutta siihen tarvitaan kuitenkin tasapohjaiset kengät ja lauta, joka maksaa yleensä satasen. Vaikka rullalautailu onkin kesälaji, voi sitä harrastaa myös muutamissa sisähalleissa talven ajan. (Rannikko & Liikanen 2013, 54–55; Suomen rullalautailuliitto 2013.)

Rullalautailua ei koeta urheiluksi ja harrastajat jopa vierastavat voimakkaasti tapaa kutsua rullalautailua urheiluksi tai harrastukseksi. Tämä voi juontaa juurensa siihen, että kaikki skeittaajat eivät kilpaile taidoillaan. (Harinen, Itkonen & Rautopuro. 2006, 59–60; Tams 2008, 43) Tämän takia skeittaajat kokevat halua erottautua ja väittävät erottautuvansa niin sanotusta valtavirtaurheilusta. Skeittaus nähdään lisäksi monipuolisena lajina, sillä sitä voidaan harrastaa yksin tai yhdessä, missä vaan, milloin vaan ja se antaa harrastajalle vapauden toteuttaa itseään. Rullalautailuun kuuluukin olennaisesti omaehtoisuus ja vapauden tunne. (Rannikko & Liikanen 2013, 54–55; Tanskanen 2011, 22–23.) Myös rullalautailuliiton (2013) mielestä lajin suosio perustuu juuri tälle säännöttömyydelle ja täydelle valinnanvapaudelle.

Lajin luonteesta ja harrastajien halusta erottautua valtaurheilusta kertovat myös tulkinat rullalautailun harrastajamääristä. Helsingin kaupungin (2003, 8–9) julkaisussa ”Helsingin skeittiohjelma 2004–2008” todetaan, että rullalautailulla on yli 50.000 harrastajaa Suomessa. Kansallisen liikuntatutkimuksen (2005–2006) mukaan taas 3–18-vuotiaista nuorista 12 500 ja 19–65-vuotiaista 11 500 vastaajaa kertoi harrastavansa rullalautailua. Kuitenkin Suomen kilpa- ja huippu-urheilun tutkimuskeskuksen (2010) mukaan harrastajien määrä on mm. rullalautailussa vähentynyt yli puolet vuosien 2001–2002 ja 2009–2010 tutkimusten välillä. Harrastajamäärät eivät välttämättä kuitenkaan kerro harrastuksen suosiosta. Rullalautailusta puhutaan edelleen nopeasti kasvavana ja varteenotettavana vaihtoehtoisena liikuntamuotona (Tams, 2008,3–4; Harinen 2010). Voidaan katsoa, että harrastajien tavoittamattomuus ei johdu vain harrastajien vähydestä vaan enemmänkin rullalautailijoiden tarpeesta pysyä liikuntatutkimuksien ulottumattomissa.

Skeittaus nähdään hyvin ruumiillisena, voimaa ja vauhtia viestittävänä toimintana, mutta myös visuaalisena ja luovana (Harinen 2010; Harinen, Itkonen & Rautopuro 2006, 50). Harinen ym. (2006, 49–50) viittaavat skeittivideoihin, Kaartisen (2004) tekemässä tutkimuksessa maskuliinisuudesta rullalautailussa. Skeittivideoissa skeittaaminen välittyy maskuliinisena, äärimmilleen viritettyinä suorituksina ja onnistumiskamppailujen elämänpiirinä, jossa esimerkiksi kivun kestämisestä tulee tärkeä osa oman vakuuttavuuden ja kyvykkyyden osoittamista. Rullalautailijoiden haluttomuus suojusten käyttöön tulee myös tässä ilmi. Kuitenkin Asfalttiprinssit - tutkimuksessa skeittaaminen välittyi toimintana ja yhteisöllisyytenä, jossa on niin miestapaisia, kuin naistapaisiakin orientaatioita. Vastaajat nostivat esiin paljon asioita, jotka liittyivät yhdessä tekemiseen, kuten muiden huomioimiseen ja kannustamiseen sekä kilpailemisen välttämiseen harjoituspaikoilla. Tällaisten tapojen ajatellaan yleensä olevan enemmänkin naisille ominaisia tapoja.

Skeittikulttuurin nähdään olevan kaupunkitilaan ja katuihin vahvasti kiinnittyvää kulttuuria. Skeittaajat esittävätkin toimintaympäristökseen enemmän kaupunkiympäristön kuin skeittaukseen varta vasten rakennetut paikat, kuten skeittiparkit tai hallit. Skeittaajat kokevat tarkastelevansa kaupunkiympäristöä erilailla kuin muut nuoret. Skeittauspaikka ei ole, eikä sen haluta olevan sidottu mihinkään tiettyyn paikkaan, vaan kaupunkiympäristö antaa mahdollisuuden skeitata missä vaan. (Harinen, Itkonen & Rautopuro 2006 53–55; Gröndahl 2007, 36–51.) Kuitenkin skeittaajat kokevat, ettei skeittaukseen tarkoitettuja paikkoja ole riittävästi. Muista harrastajaryhmistä poiketen skeittaajat ovat useammin osallistuneet ja olisivat valmiita osallistumaan omien toimintapaikkojensa rakentamiseen. Skeittaajat ovat myös keränneet itse varoja rakennusmateriaaleihin ja olleet aktiivisia vaikuttamaan skeittipaikkoihin. (Harinen, Itkonen & Rautopuro 2006, 54; Tanskanen 2011, 38–40.)

3.2 Rullalautailijat lähikuvassa

Kuvaa rullalautailijoista voidaan lähteä hahmottamaan Harisen ym. (2006, 44) Asfalttiprinssit - ja Tamsin (2008, 33–36) Elämäntapana rullalautailu – tutkimusten osallistujien kautta. Karkeasti skeittaus näyttää olevan opiskelevien nuorten kaupunkilaismiesten tai – poikien harrastama laji. Vaikka rullalautailua harrastavat niin nuoret kuin vanhemmatkin nuoret, ja niin pojat kuin työtökin, on tyttöjen osuus skeittiharrastajien joukossa vähäistä ja tytöt kokevat taistelevansa paikastaan rullalautailun miehissä maailmassa. Kokemus on, että

naiset jätetään usein harrastuksen ulkopuolelle mm. fyysisen suorituskyvyn takia. (Beal & Wilson 2004, 32; Bäckström 2013, 29–31; Rannikko & Liikanen 2013, 54.)

Harisen ym. (2006, 46–47) tutkimuksen mukaan rullalautailijoiden vanhemmat ovat usein korkeakoulututkinnon suorittaneita. Vanhempien asema ei kuitenkaan osoittaudu rahankäytön suhteen rullalautailijoita erottelevaksi tekijäksi. Vanhempien koetaan myös tukevan yleisesti nuoriaan rullalautailuharrastuksessa (Tams 2008, 46). Kuitenkin vielä 90-luvulla Tanskanen (2011, 45) tutkimuksen haastattelujen mukaan vanhemmat eivät arvostaneet skeittiharrastusta ja pitivät sitä lapsellisena hölmöilynä. Rullalautailu oli tapa kapinoida vanhempien odotuksia ja arvoja vastaan. Nykyään asenne skeittaukseen on muuttumassa, esimerkiksi Helsingin Sanomien verkkolehdestä, 26.8.2010 julkaistussa artikkelissa kerrotaan tämän päivän skeitti – isistä, jotka ovat jatkaneet harrastustaan perheen lisäyksen jälkeen ja ottavat nyt lapset mukaan skeittaamaan.

Tanskanen (2011, 44–45) toteaa rullalautailun olevan hyväksytympi laji nykypäivänä. Harrastajat ovat myös huomattavasti aiempaa heterogeenisempää porukkaa, jolloin yhteisöllisyys ja yhdistävät tekijät jäävät taka-alalle. Myös Tams (2008, 80) kertoo pohdinnassaan, etteivät rullalautailijat ole enää muusta väestöstä tai muista ryhmitty-

mistä selvästi erottuvat ryhmä. Erityisestä ala- ja vastakulttuurista on tullut yleinen nuorison liikuntamuoto. Tämän päivän rullalautailijat ovat ryhmänä jopa varsin hajainen ja heidän tyyliinsä valtavirtaistunut.

Skeittarin on ennen tunnistanut skeittarin vaatteista ja kengistä, jolla tarkoitetaan mm. löysiä housuja, tietyistä paikoista kuluneita kenkiä. Nykyään tyyli on melko yleisesti kaupallistunut lajin ulkopuolelle, mutta siihen liittyy kuitenkin paljon yksityisempiä ja sisäpiirimäisempiä piirteitä. Tutkimuksissa ei kuitenkaan ole noussut korostuneesti esiin yhteisen tyylin ja pukeutumisen merkitys tai rullalautailun vaikutus rullalautailun harrastajan tyyliin pukeutua. Skeittauksessa tyyliä ei siis välttämättä osteta rahalla. Kuitenkin skeittaajat kokevat erottuvansa muista pukeutumisellaan. Skeittaajat eivät näe muotia tai tiettyjä merkkivaatteita tärkeinä. Lautamerkit ja niiden tunteminen kuitenkin nousi vaatemerkkejä tärkeämmäksi ja keskeisemmäksi alakulttuuriseksi pääomaksi. Tämä voi merkitä sitä, ettei pukeutuminen ei enää merkitse samaa rullalautailulle alakulttuurina. (Harinen, Itkonen & Rautopuro 2006, 57–62; Tanskanen 2011, 36–38; Tams 2008 41–42 & 80.)

Skeittaajat kuluttavat aikaa skeittaukseen keskimäärin 10 tuntia viikossa ja rahaa harrastukseen kuluu noin 40–50 euroa kuukaudessa (Harinen, Itkonen & Rautopuro, 2006, 46–47; Tams 2008, 38–40). Harisen ym. (2006 46–47) mukaan harrastuksen ei kuitenkaan nähdä olevan kallis harrastus verrattuna muihin harrastuksiin. Maksuja pienentävät myös se, ettei skeittaajien tarvitse maksaa seuran jäsenmaksuja tai pakollisia vakuutusmaksuja. Tamsin (2008, 48–49) mukaan harrastamiseen satsaaminen vähenee ajallisesti vanhemmiten; 15–18 – vuotiaat käyttivät eniten aikaa rullalautailuun ja yli 22 – vuotiaat vähiten.

Skeittaaminen ei vie harrastajiensa kaikkea vapaa-aikaa, koska useimmilla skeittiharrastajilla näyttää olevan muitakin harrastuksia, mutta nämä muut harrastukset näyttivät olevan yhteydessä satsaamisen intensiteettiin. Vastaajilla, jotka kertoivat harrastavansa muutakin, satsasivat taloudellisesti vähemmän skeittaukseen, kuin ne joille skeittaus oli lähes ainoa vapaa-ajan toimintamuoto. Yleisimmin harrastettiin lumilautailua/laskettelua, taidetta, kuten valo- ja videokuvaamista tai maalausta ja musiikkia. (Harinen, Itkonen & Rautopuro, 2006, 48; Tams 2008, 41–45 & 50).

Tanskanen (2011, 13) viittaa Davisiin (1999), jonka mukaan musiikki ja skeittaaminen ovat liittyneet toisiinsa olennaisella tavalla heti skeittauksen syntymästä lähtien. Eriyisesti punk on ollut skeittaajien suosima musiikkityyli. Tanskanen (2011, 28) tutkimuksessa haastateltavat kertoivat perustaneensa punk-bändejä skeittiporukallaan ja punk toi mukanaan myös erilaista asennoitumista yhteiskunnallisiin asioihin. Harisen ym. (2006, 60–61) tutkimuksessa vastaajista ylipuolet kokivat musiikin auttavan heitä keskittymään skeittauksessa. Myös Tamsin (2008, 42) tutkimuksessa melkein kaikki vastaajat kertoivat harrastavansa musiikin kuuntelua, soittamista tai laulamista.

Musiikin teon ja kuuntelun lisäksi skeittaajat pitävät tärkeänä myös skeittauksen kuvaamista (Tams 2008, 44–45; Tanskanen 2006 32–33). Tanskanen (2006, 32–33) näkee valo- ja videokuvauksen suosion skeittareiden keskuudessa perustuvan ainakin osittain siihen, että skeittitemppuja ei voida määrittää tietyillä mitattavilla tuloksilla, kuten korkeus tai nopeus. Skeittareiden on täytynyt löytää jokin muu keino välittää muille skeittaajille suoritukset ja tallentaa temppuja myös itseään ja skeittaajana kehittymistään varten. Skeittareille tyyli, jolla temppu suoritetaan, on vähintään yhtä tärkeä kuin tempun tekninen vaikeustaso. Kuvauksiaan skeittarit kertovat editoineensa kokonaisuuksiksi, joihin he liittivät musiikkia.

Vaikka rullalautailijat haluavatkin erottua valtavirtaurheilusta, moni skeittaaja valitsee lumilautailun heti toiseksi harrastukseksi rullalautailun jälkeen (Tams 2008, 43; Harinen ym. 2006, 48). Wheaton (2004) puhuu lumilautailusta myös osana elämäntapalajeja, vaikkakin lumilautailu on jopa olympia-laji ja siten yksi valtavirtaurheilulaji. Yhteys lumilautailun suosioon rullalautailijoiden parissa voi löytyä sen juurista rullaja lainelautailusta (ski.fi, 2013). Tamsin (2008, 46) mukaan rullalautailussa ja lumilautailussa ryhmät ovat myös sosiaalisesti hyvin samankaltaisia.

Moni skeittaaja on harrastanut liikuntaa aiemmin urheiluseurassa. Yleisimmät kytkökset löytyvät joukkuelajeista, kuten jalkapallosta, jääkiekosta ja salibandystä eli niin sanotuista perinteisistä liikuntalajeista. Tutkimuksissa todetaankin, että perinteiset lajit näyttävät menettäneen harrastajiaan rullalautailulle. Rullalautailijat esittävät lopetuksen syiksi kiinnostuksen lopahtamisen lajia kohtaan tai lajille ei ollut enää aikaa. Myös liiallinen vakavuus ja kilpailuhenkisyys muissa lajeissa nousivat lopetuksen syiksi. (Harinen, Itkonen & Rautopuro 2006, 49; Tams 2008, 43.)

Tutkimuksissa nousi myös esiin skeittauksen varjopuolia ja laittomaksi luokiteltavia asioita, kuten puutavaran pihistämistä roskalavoilta ja päihteidenkäyttöä alaikäisenä. Päihteiden käyttäminen tai ainakin asialla leikittely nousi esiin, joskin hyvin marginaalisesti. (Harinen, Itkonen & Rautopuro. 2006, 50 & 67; Tanskasen 2011, 20.) Myös väkivaltarikokset ja kiusaaminen nousivat esiin ja ne olivat kohdistuneet skeittaajiin itseensä (Tanskanen 2011, 40–41). Skeittaajat eivät myöskään kokeneet vammoilta suojautumista ja suojusten käyttöä skeittauksessa tärkeäksi. Terveysriskien ottaminen ja kivun uhmaaminen näyttääkin kuuluvan skeittaamisen luonteeseen. (Harinen, Itkonen & Rautopuro, 2006, 50.)

3.3 Rullalautailun tärkeys harrastajilleen

Rullalautailun voidaan nähdä olevan harrastajilleen merkityksellinen laji. Siihen sitoudutaan ja sen koetaan olevan suuri osa elämää, jopa elämäntapa. (Harinen, Itkonen & Rautopuro, 2006, 51–52; Gröndahl 2007, 34.) Skeittaukseen sitoutuminen linkittyy siihen satsaamisen kanssa. Asfalttiprinssit - tutkimuksessa rullalautailulle emotionaalisesti omistautuneet eli he, joille rullalautailu oli tärkeä osa elämää, kertoivat panostavansa myös konkreettisesti aikaa ja rahaa harrastukseen. Sitoutuminen näkyi myös ristiriitaisella tavalla ja kytkeytyi yksilöllisiin viehtymyksiin ja tärkeyksiin. Joillekin skeittaus oli kokonaisvaltaista, tatuointeja myöten. Joillekin skeittaus taas näyttäytyi jopa väliaikaisena, ja vain hyvältä tuntuvana harrastuksena, jolle ei anneta sen suurempia merkityksiä. (Harinen, Itkonen & Rautopuro, 2006, 52; Lähteenmaa 2001, 36)

Skeittauksessa ei koeta tarvetta kilpailulle, eikä siitä haluta tehdä uraa. Tämän takia rullalautailijat haluavat erottautua valtavirtaurheilusta. Rullalautailu mielletään enemminkin ajanvietoksi. (Harinen, Itkonen & Rautopuro, 2006, 59–60; Tams 2008, 43.) Tanskanen (2011, 22–23) tutkimuksessaan huomasi kaikkien haastateltaviensa vertaavan rullalautailua perinteisiin joukkuelajeihin. Moni oli harrastanut jääkiekkoa tai ainakin kokeillut sitä ja lopettanut harrastuksen löytäessään rullalautailun. Se, että haastateltavat asettivat rullalautailun vastakkain juuri jääkiekon kanssa, kieli asenteista ja ennakoasetelmista, joita jääkiekkoon harrastusmuotona liitetään. Skeittaukseen kuuluivat vapauden tunne ja omaehtoisuus, kun taas jääkiekossa valmentaja määrää kaikesta ja kuri on tiukkaa.

3.4 Yhteisöt rullalautailussa

Skeittausta voidaan tarkastella myös alakulttuurin perspektiivistä. Harisen ym. (2006, 55–56) tutkimuksessa skeittauksen kollektiivista luonnetta selvitettiin erityisesti alakulttuuriteoreettisista näkökulmista. Esimerkiksi ulkoiseen olemukseen kiinnittyvä tyyli ja sen muodostama kulttuuri eli ”me” ovat alakulttuuriteoreettista ajattelua. Alakulttuureilla viitataan tiettyihin rajattuihin yhteisöihin ja ryhmiin, kuten skeittiyhteisöihin. Kuten edellä jo mainittiinkin, eivät skeittaajat koe alakulttuurisen tyylin enää kovinkaan vaikuttavan heihin ja skeittiyhteisöt nähdään myös melko hierarkiattomina. Skeittiporukoilla ei ole johtajia, koska periaatteina ovat tasa-arvo sekä toisten kunnioittaminen. Skeittaajat antavat harjoittellessaan muille tilaa ja ovat solidaarisia toinen toiselleen. Toisten kunnioittamisessa nähdään kuitenkin vallitsevan hierarkia. Taitavia skeittaajia arvostetaan ja ihailaan ja heikompien kunnioittaminen on enemmän empaattista ja suojelevaa.

Rullalautailuporukat koostuvat Tamsin (2008, 45–46) tutkimuksen mukaan skeittauksen parissa tavanneista ihmisistä tai pitkäaikaisista ystävästä, joilla oli yhteisen mielenkiinnonkohteet tai heitä yhdisti erilaisuus valtaväestöön verrattuna, kuten Tanskanen (2011, 40–41) tutkimuksessa skeittiryhmä erottautui selkeästi pukeutumisellaan ja joutuivat siksi kiusatuiksi. Tamsin mielestä tämä tukee ajatusta siitä että yksilöllisyys on skeittaajille tärkeää, mutta myös yhteisöllinen yksilöllisyys, jolloin ollaan erilaisia ja yksilöllisiä myös yhteisönä. Skeittausta harrastetaan useimmiten saman ryhmän kanssa ja lisäksi monet skeittaajat viettävät aikaa samojen ihmisten kanssa harrastuksen ulkopuolella. Skeittikavereiden tärkeydessä skeittaajat ovat kuitenkin jakautuneet kahtia. Kaikki eivät koe viettävänsä aikaa vain skeittikavereiden kanssa, mutta monilla ei ole kavereita muista harrasteryhmistä, mikä kertoo myös skeittauksen tärkeydestä harrastuksena. (Harinen, Itkonen & Rautopuro, 2006, 55–56; Tams 2008 45–46.)

Skeittaus nähdään yleisesti hyvin miesvaltaisena ja maskuliinisena maailmana, jonne naiset koettavat raivata tietään, muuttamalla asenteita maskuliinisuuden ja feminiinisyiden välillä. (Beal & Wilson 2004; Bäckström 2013) Ei voida kuitenkaan puhua luotettavasti sukupuolten välisistä eroista, koska naisia ja tyttöjä on ollut osallistujina tutkimuksissa vähän. Toisaalta vastaajien sukupuoli jakaumasta voidaan päätellä, että rullalautailu on enemmänkin miesten suosiossa. Tyttöjen skeittaamiselle ei nähdä kuitenkaan mitään periaatteellista estettä, eikä sitä pidetä ainoastaan poikien juttuna. Poi-

ka painotteisten skeittiporukoiden ei myöskään nähdä sulkevan uusia tulokkaita ulkopuolelleen vaan ottaisivat jopa mielellään mukaan uusia skeittaaajia. (Harinen, Itkonen & Rautopuro, 2006, 44 & 49 & 57; Tams 2008, 33.)

Rullalautailijat haluavat myös erottautua muista ihmisistä. Rullalautailijoiden ajatus ”muista” tarkoittaa rullalautailijoiden keskuudessa poliiseja, vartiointityöntekijöitä, katuja ns. tavallisesti käyttäviä, ”mummoja”, rasisteja ja bleidaajia. Skeittarit näkevät itsensä närkästyksen synnyttäjinä, ennakkoluuloja herättävinä ja arvostelun kohteina suhteessa näihin ”muihin”. (Harinen, Itkonen & Rautopuro, 2006, 61–62.) Skeittaaajat myös kokevat halua erottautua ”muista” ja näkyä katukuvassa. Erottautumista kuvaa pukeutumisen lisäksi myös tietty puhetyyli ja oma kieli, kuten vitsailut ja slangi. Erottautumisen tärkeys vähenee kuitenkin iän myötä. (Harinen, Itkonen & Rautopuro, 2006, 63–64.)

Tanskasen (2006, 51) tutkimuksen haastateltavat painottivat yhteisöllisyyttä paljon. Tutkimuksen skeitti - ryhmän sisäiseen yhteisöllisyyteen oli vaikuttanut koulukiusaaminen. Skeitti – ryhmä oli vaihtoehtoinen ryhmä, jossa koettiin voivan olla oma itsensä. Yhteisöllisyyden koettiin jatkuvan myös oman kaupungin rajojen ulkopuolelle. Vieraspaikkakuntalaisille mentiin juttelemaan ja neuvomaan parhaat skeittipaikat ja vieraalla paikkakunnalla tuttavuuden tekeminen paikallisten skeittareiden kanssa oli helppoa. Gröndahlin (2007, 35) tutkimuksessa nousi myös esiin, että skeittaaajat antoivat harrastukselleen merkityksiä yhteisöllisenä ja sosiaalisena toimintana, kuten kavereiden tapaamisena, sosiaalisena kanssakäymisenä ja, että skeittauksessa saa ajatukset muualle töistä ja kaikesta.

Rullalautailijat eivät koe, että heillä olisi mitään suurempia yhteisiä aatteita lajin taustalla. Skeittaaajat kokevat tärkeimmäksi skeittaaajien etujen ajamisen tärkeimmäksi. He haluavat edistää lajiaan ja vähentää heihin kohdistuvaa syrjintää ja ennakkoluuloja. Lisäksi jotkin skeittaaajat kokevat mm. ”skeittierityisyyden” eli muista erottautumisen ylläpitämisen, tasa-arvon, rasismien vastaisuuden, rauhan ja rentouden tärkeiksi aatteiksi. Erityisesti skeittareille tärkeitä arvoja ovat yleinen ihmisten välinen solidaarisuus, tasa-arvo ja rasismien vastaisuus ovat. Pientä yhteiskuntakritiikkiä ja anarkismia voidaan havaita skeittaaajien keskuudessa, mutta rullalautailijat eivät kuitenkaan ole erityisen kriittisiä tai kantaaottavia nuoria. (Harinen, Itkonen & Rautopuro, 2006, 56 & 65.)

Tanskasen (2011, 28 & 51) tutkimuksessa taas yhteiskunnalliset kysymykset, eläinten oikeudet ja oman elämän vaihtoehtojen pohtiminen valmiiksi annettujen mallien sijaan olivat skeittareille tärkeitä. Tutkimukseen osallistuneiden skeittaajien ideologiaan kuului esimerkiksi kasvisruokavalio, siviilipalveluksen valitseminen ja joissain tapauksissa ”koulutus ja uraputki” -mallin hylkääminen. Näistä tutkimuksista voidaan huomata vastaajien iän vaikutus. Kuitenkin molemmista tuloksista voidaan huomata skeittaajien pitävän erityisen tärkeänä yhteisöllisyyteen liittyviä periaatteita, kuten tasa-arvoa, rauhaa ja solidaarisuutta.

4 TUTKIMUKSEN TOTEUTUS

4.1 Tutkimuksen tarkoitus ja tutkimuskysymys

Limu – hankkeen tarkoituksena on koota tarkempaa tietoa ja monipuolistaa liikunta-tutkimuksellista tilastotietoa liikunnan muuttumisesta ja selvittää, millaisilla ehdoilla ja olosuhteilla vaihtoehtoliikunnalle voidaan luoda vapaata toiminnan tilaa. Tarkempaa tietoa kerätään myös vaihtoehtolajien (moni) kulttuurisesta ja sosiaalisesta avoimuudesta ja kysytään, ovatko vaihtoehtolajeja harrastavien yhteisöt oikeasti ja yhdenvertaisesti avoimia, mahdollisia kaikille toiminnasta kiinnostuneille. Koska monien vaihtoehtolajien toiminta nähdään sosiaalisessa ympäristössä usein häirintänä, tutkimuksessa haetaan myös tietoa, jonka avulla vaihtoehtolajien harrastajien intressit suhteessa esimerkiksi kaupunkitilan käyttöön ovat sovitettavissa muiden samoja tiloja (katuja, portaita jne.) ”normaaleihin” tarkoituksiin käyttävien intressien kanssa. (Limu blogi 2012; Limu-hanke 2012.)

Käytännönläheisempänä tavoitteena Limu – hankkeessa, kuin myös tässä opinnäytetyössä on avata rullalautailun näkökulmasta vaihtoehtoliikunnan merkitysmaailmaa ja lisätä ymmärrystä siitä, mihin suuntaan liikuntakasvatusta olisi hyvä suunnata. Tämä opinnäytetyö tuottaa tutkimus- ja haastattelumateriaalia rullalautailusta Limu- hankkeelle ja hanke tuottaa tietoa liikuntakasvattajien ja yhteisöpedagogien hyödynnettäväksi. Tieto on merkityksellistä kuntien ja järjestöjen liikunnanohjaus- ja liikuntapaikkasuunnittelutyössä, koska työ nojautuu yhä pitkälti perinteisiin näkemyksiin liikuntalajeista ja niille varta vasten rakennettavista toimintatiloista. (Limu blogi 2012; Limu-hanke 2012.)

Opinnäytetyössä tutkimukseni kohteena ovat rullalautailun harrastajien kokemukset rullalautailun merkityksellisyydestä heidän elämässään. Tutkimukseni pyrkii vastaamaan seuraavaan tutkimusongelmaan:

1. Mikä rullalautailussa on merkityksellistä harrastajalleen?

Suuren suomen kielen sanakirjan (2004, 572) mukaan sana, merkityksellinen tarkoittaa ”olla merkitystä, merkittävä, huomattava, tärkeä”. Tässä tutkimuksessa rullalau-

tailun yhteydessä merkityksellisellä tarkoitetaan sitä kokemusta, joka on rullalautailun harrastajalle rullalautailussa tärkeää ja mikä saa heidät harrastamaan juuri rullalautailua.

4.2 Tutkimusmenetelmän kuvaus

Opinnäytetyössä tutkimuksella pyritään tavoittamaan nuorten itsensä antamia merkityksiä ja ajatuksia rullalautailusta ja siksi tutkimusmenetelmän tulee olla laadullinen. Laadullisessa eli kvalitatiivisessa tutkimuksessa ollaan kiinnostuneita kielen piirteistä, säännönmukaisuuksien keksimisestä, tekstin ja toiminnan merkityksen ymmärtämisestä ja reflektiosta (Hirsjärvi 2004, 156). Tutkimuksessa pyritään ymmärtämään rullalautailua ilmiönä ja saamaan sen merkityksistä sekä tarkoituksesta kokonaisvaltainen että syvälinen kuva. Hirsjärven ym. (2004, 151–152) mukaan kvalitatiivisessa tutkimuksessa lähtökohtana on todellisen elämän kuvaaminen. Tähän sisältyy ajatus siitä, että todellisuus on moninainen, koska ihmiset tulkitsevat asioita kulloinkin valitsemastaan näkökulmasta ja sillä ymmärryksellä, joka heillä on. Kvalitatiivisessa tutkimuksessa pyritäänkin kuvaamaan tutkimuksen kohdetta mahdollisimman kokonaisvaltaisesti.

Kvalitatiivisessa tutkimuksessa ihminen on tiedonkeruu lähde. Tietoa kerätään laadullisesti havainnoimalla ja keskustelemalla luonnollisissa ja todellisissa tilanteissa. (Hirsjärvi & Remes & Sajavaara 2004, 155.) Tässä tutkimuksessa tiedonkeruu tapahtui haastateltavien itsensä valitsemissa, tutuissa ja turvallisissa paikoissa ja tilanteissa. Haastattelut myös toteutuivat keskustelemalla haastateltavien kanssa rullalautailusta ja heidän ajatuksistaan lajista.

Kvalitatiivisessa tutkimuksessa tietoa pyritään keräämään niin, ettei todeta vain jo tiedettyä, vaan pyritään etsimään uusia asioita ja näkökohtia. Tiedonkeruumetodeissa tutkittavan ääni ja näkökulmat pääsevät esille. Tällaisia metodeja voivat olla mm. teemahaastattelu, osallistuva havainnointi, dokumenttien diskursiiviset analyysit ja ryhmähaastattelut, joista tähän tutkimukseen valikoitui teemahaastattelu. (Hirsjärvi & Remes & Sajavaara 2004, 151–155.)

Laadullisen tutkimuksen tiedon lähteenä ovat ihmiset, joten tutkimuksen teon on joustettava ihmisten mukana. On turhaa takertua liiaksi ennalta tehtyihin suunnitelmiin ja

aikatalutuksiin, koska silloin voi jäädä haastatteluja tekemättä tai haastateltavat tavoittamatta. Tutkimussuunnitelmaa onkin voitava muuttaa olosuhteiden mukaan ja laadullisessa tutkimuksessa tutkimussuunnitelma muotoutuu tutkimuksen edetessä. (Hirsjärvi ym. 2004, 155; Hirsjärvi & Hurme 2011, 65.) Tämän tutkimuksen ensimmäinen aikataulu ja monet suunnitelmat muuttuivat useasti tutkimusta tehtäessä. Haastateltavien omat aikataulut ja tietysti se, että haastattelut toteutettiin Tampereella yhden viikonlopun aikana, aiheuttivat haasteita aikataulullisesti. Tutkimuksen rajauskin muuttui prosessin aikana. Ensin tutkimuksen lähtökohtana oli tutkia yhtä tarkkaa kohderyhmää, mutta käytäntö ja opinnäytetyön tutkimusongelmien jäsentyminen laajensi aineiston kohderyhmää.

Hirsjärven ja Hurmeen (2011, 72) mukaan tutkijan olisi hyvä tehdä esihaastattelu testatakseen teemahaastattelurunkoa, tallennuslaitteita ja omia taitojaan haastattelijana. Heistä hyvä haastattelijaksi osaa muun muassa osaa ohjata haastattelua oikeaan suuntaan, ymmärtää oman käytöksensä vaikutuksen haastateltavaan ja oltava luottamusta herättävä, jotta haastateltava kokee voivansa kertoa asioita totuudenmukaisesti ja turvallisesti (Hirsjärvi & Hurme 2011, 68–69). Näihin asioihin kiinnitin huomiota haastatteluja suunnitellessani ja tein esihaastattelun myös etukäteen tutulle henkilölle.

4.2.1 Teemahaastattelu tiedonkeruun menetelmänä

Kvalitatiivisista tiedonkeruun menetelmistä tähän tutkimukseen valikoitui teemahaastattelu, koska tutkimuksessa ei ole vain kiinnostuttu saamaan faktatietoja rullalautailijoiden harrastusajoista, vaan myös näkemään näiden faktojen taakse ja löytämään sieltä haastateltaville merkityksellisiä asioita ja motiiveja. Teemahaastattelu sopikin parhaiten tähän tutkimukseen, koska sen suurimpana etuna muihin tiedonkeruutapoihin verrattuna on se, että siinä voidaan säädellä aineiston keruuta joustavasti tilanteen edellyttämällä tavalla ja vastaajia myötäillen. Haastattelussa on mahdollista päästä kasvokkaisessa vuorovaikutuksessa suuntaamaan haastattelua ja keskustelua niin, että saadaan mahdollisimman kokonaisvaltainen kuva haastattelussa läpikäytävistä teemoista. (Hirsjärvi & Hurme 2011, 47–48; Hirsjärvi, Remes & Sajavaara 2004, 193–201.)

Teemahaastattelua voidaan kutsua puolistrukturoiduksi haastatteluksi. Siinä haastattelu kohdennetaan ennalta valittuihin teemoihin, joista keskustellaan. Haastattelua ei siis toteuteta kysymällä kysymyksiä toisen perään, kuten lomakehaastattelussa vaan pyri-

tään keskusteluun, jota haastatteli ja ohjaa teemojen mukaan ilman tarkkoja kysymyksiä. Teemahaastattelu ei kuitenkaan ole syvähaastattelu, jossa keskustelun aiheet olisivat vieläkin vapaampia. Oletuksena teemahaastattelussa on, että kaikki yksilön kokemuksia, ajatuksia, uskomuksia ja tunteita voidaan tutkia tällä menetelmällä. Haastattelussa haluan nähdä haastateltavan yksilönä ja haluan, että hänellä on mahdollisuus kertoa teemoista laajasti. Näin voin syventää rullalautailusta tehtyjen tutkimuksen tuloksia ja havaintoja. (Hirsjärvi & Hurme 2011, 47–48; Hirsjärvi, Remes & Sajavaara 2004, 193–198.)

Tutkimuksen teemoiksi valikoitui Limu-hankkeen teemahaastattelurungon (Liite1.) teemat, jotka vastasivat omia ajatuksiani tutkimuksen teemoista. Teemat ovat vaihtoehtolajien yksilölliset ja yhteisölliset merkitykset, suhde liikuntaan, vuorovaikutusmaailmat ja niiden tilaan asettuminen, avoimuus, tyyli, järjestykset ja suhde tilaan. Tässä opinnäytetyössä keskitytään kolmeen ensimmäiseen teemaan rullalautailun näkökulmasta. Keräsin kuitenkin aineiston kaikista teemoista LIMU-hankkeen käyttöön.

4.2.2 Ryhmä- ja parihaastattelu tiedonkeruun menetelmänä

Tässä opinnäytetyössä teemahaastattelut oli alun perin tarkoitus toteuttaa yksilöhaastatteluina, mutta aikataulujen ja ihmisten toiveiden mukaan haastattelut toteutuivat yksilö-, pari- ja ryhmähaastatteluina. Tässä tutkimuksessa pari- ja ryhmähaastatteluilla säästettiin aikaa ja saatiin haastateltavien aikataulut sopimaan haastatteluun. Ryhmä- tai parihaastattelut olivat myös haastateltavilta tullut toive. Parihaastattelu on myös tehokas, kuten ryhmähaastattelu, koska saadaan kahdelta tai useammalta haastateltavalta vastaukset samaan aikaan. Ryhmähaastattelu ei kuitenkaan alun perin valikoitunut menetelmäksi, koska sen tallentaminen ja haastatteluajan sovittaminen koko ryhmälle tuottaisi vaikeuksia. Ryhmähaastattelu toteutui kuitenkin olosuhteiden pakosta, mutta myös siksi, että tutkimukseen tarjoutui mahdollisuus saada mukaan tyttöjä, joita on edellisissä rullalautailututkimuksissa ollut vähän mukana. (Hirsjärvi, Remes & Sajavaara 2004, 199–201; Hirsjärvi & Hurme 2011 61–65.)

Parihaastattelu on yksi ryhmähaastattelun muoto ja siihen pätevät pitkälti samat ohjeet kuin ryhmähaastattelussa. Pari- ja ryhmähaastattelun etuna on, että haastateltavat pääsevät mahdollisesti puhumaan niissä vapautuneemmin ja luontevammin, joka näkyi

myös tämän tutkimuksen haastatteluissa. Tutkijan onkin tilannekohtaisesti harkittava kumpi, yksilö- vai ryhmähaastattelu takaa parhaimman aineiston. Ryhmän kontrolloivalla vaikutuksella on sekä myönteinen, että kielteinen puoli. Ryhmä voi auttaa ja tukea haastateltavaa muistamaan asioita tai helpottamaan vaikeista aiheista puhumista, mutta myös hiljentämään eriävät mielipiteet ja ryhmän kannalta kielteisistä asioista puhumisen. Koen, että tässä tutkimuksessa ryhmähaastattelu, johon osallistui vain kolme tyttöä, oli pieni ryhmä ja, siksi haastattelussa ei ollut huomioitavissa tällaisia elementtejä. Haastattelu toteutuivat hyvin yksilöhaastattelumaisesti eli pyrkimys oli antaa jokaiselle haastateltavalla mahdollisuus omaan puheenvuoroon ja mielipiteeseen. Haastatteluissa ei myöskään ollut niin sanottuja dominoivia jäseniä, jotka olisivat määränneet haastattelun suuntaa. Haastattelijan on muistettava pitää huolta siitä, että kaikki haastateltavat saavat äänensä kuuluviin. (Hirsjärvi ym. 2004, 199–200.)

4.2.3 Nettipuhelin tiedonhankinnan välineenä

Yksi aineiston haastattelu toteutettiin olosuhteiden pakosta nettipuhelimen, Skypen välityksellä. Haastateltava perui haastattelun Tampereella, eikä häntä ollut mahdollista haastatella tutkimuksen resurssien puitteissa, joten haastattelu päätettiin suorittaa nettipuhelimella. Skypellä on mahdollista soittaa videopuheluita, lähettää viestejä ja jakaa tiedostoja ilmaiseksi toiselle skypen käyttäjälle netissä (Skype 2014). Haastattelijan ja haastateltavan on nettipuhelimella tehdyn haastattelun aikana mahdollista nähdä toisensa nettikameran kautta. Siten haastattelu voidaan tehdä varsin samaan tapaan kuin perinteisessä kasvokkain tehtävässä yksilöhaastattelussa.

Skype haastatteluja on tehty opinnäytetöissä ennemminkin, muun muassa Metropolian ammattikorkeakoulussa toimintaterapeuttiopiskelijat Elise Einset ja Pinja Krook (2013, 29) toteuttivat haastatteluja skypen välityksellä. Ainoana haasteena skypen käytössä näen yhteyskatkokset, joita sattui myös tämän tutkimuksen haastattelussa. Tällöin joitain tärkeitä asioita saattaa jäädä yhteyskatkoksissa kuulematta. Katkokset myös turhauttavat sekä haastateltavaa, että haastattelijaa. Haastattelu nauhoitettiin sanelimella tietokoneen kaiuttimien kautta.

4.3 Tutkimuksen kohderyhmä

Kvalitatiivisessa tutkimuksessa kohderyhmä valitaan tarkoituksenmukaisesti eikä esimerkiksi satunnaisotannalla. Haastateltavia on valittava niin monta kuin on välttämätöntä, että saadaan kaikki tutkimukselle tarvittava tieto. Tutkimalla yksityistä, voidaan löytää myös se, mikä ilmiössä on merkittävää ja mikä toistuu ilmiön yleisemmällä tasolla. Yksityisessä nähdään toistuvan yleinen. (Hirsjärvi ym. 2004, 155–173.) Tässä tutkimuksessa pyritään löytämään rullalautailulle annettuja merkityksiä eikä niinkään tekemään yleistyksiä lajista, siksi haastateltavien määrällä ei ole suurta merkitystä vaan haastatteluista saatavalla laadullisella tiedolla.

Tutkimuksen kohderyhmäksi valikoituivat nuoret aikuiset rullalautailun harrastajat. Yhteensä haastattelin kuutta (n=6) tamperelaista rullalautailun harrastajaa, joista kolme oli naisia (N1, N2 ja N3) ja kolme miehiä (M1, M2 ja M3). Haastateltavat ovat 21–27-vuotiaita ja valikoituivat tutkimukseen Pirkanmaan Kaarikoirat rullalautailuyhdistyksen kautta jäsenlistasta sattumanvaraisesti. Osa haastateltavista löytyi myös yhdistyksen ulkopuolelta yhdistyksen jäsenien kautta. Haastateltavat ovat opiskelijoita, töissä käyviä ja työkokeilussa olevia nuoria aikuisia.

Kvalitatiivisen aineiston keruussa käytetään aineiston riittävyteen ja kylläisyyteen viittaavaa saturaation käsitettä. Tällä tarkoitetaan, että tutkijan ei tarvitse etukäteen päättää kuinka monta haastateltavaa hän ottaa tutkimukseen vaan aloittaa aineistonkeruun ja jatkaa niin kauan, kuin haastattelut tuottavat tutkimusongelman kannalta uutta tietoa. Aineiston voidaan nähdä riittävän, kun samat asiat alkavat toistua haastatteluissa. (Hirsjärvi, Remes & Sajavaara 2004, 171.) Kvalitatiivisessa tutkimuksessa yleensä ajatellaan, että jokaisen haastateltavan kertomus on ainutlaatuinen, joten on hankalaa määrittellä milloin kaikki on tullut jo esiin eli milloin aineisto on kylläinen (Hirsjärvi, Remes & Sajavaara 2004, 155). Tässä tutkimuksessa hankin haastateltavia vähitellen lisää, jolloin minun on ollut mahdollista analysoida saamaani aineistoa ja muokata haastattelua kokonaisuutena paremmaksi. Koen, että aineisto kylläntyi kuudennen haastateltavan jälkeen, koska aineistossa alkoivat toistua samat vastaukset.

4.4 Aineistokäsittely ja analyysi

Tutkimushaastattelujen jälkeen, maaliskuussa nauhoitettua tutkimusmateriaalia rullalautailusta oli yhteensä noin 5 tuntia iPhone puhelimen sanelimella äänitettynä. Purin äänitteet käyttämällä litterointimenetelmää. Hirsjärven ym. (2001, 210) mukaan litte-

rointi eli puhtaaksi kirjoitus voidaan tehdä koko kerätystä aineistosta tai valikoiden, esimerkiksi teema-alueiden mukaisesti. Aineiston litteroinnin tarkkuudesta ei ole yksiselitteistä ohjetta, mutta ennen litterointia tulisi tietää, minkälaista analyysiä aiotaan tehdä. Litteroinnin avuksi on myös olemassa monenlaisia apuvälineitä, kuten tietokoneohjelmia. Tässä tutkimuksessa litterointi toteutui melkein sana-sanalta, kuitenkin aineistosta poistettiin joitain epäoleellaisuuksia. Litteroinnin apuna käytettiin internetistä ladattavaa Express scribe- ohjelmaa ja litteroitua materiaalia kertyi yhteensä 65 sivua, sisältäen kaikki Limu- hankkeen haastattelurungon teemat.

Analysointimenetelmäksi valitsin aineiston purkamisen teema-alueittain, joka on yleinen menetelmä laadullista tutkimusmateriaalia analysoitaessa. Aineiston purkamisen voi toteuttaa tietokoneella tekstinanalysointiohjelmaa käyttämällä tai purkamalla ilman ohjelmaa, käyttäen apuna tietokonetta leikaten ja liimaten teemoja, tai käyttämällä apuna merkkikortteja, jos ei ole lainkaan tietokonetta käytössä (Hirsjärvi & Hurme 2011, 141–142). Tässä tutkimuksessa aineisto purettiin teema-alueisiin tietokoneen Word- ohjelman avulla ilman tekstinanalysointiohjelmaa. Toteutus tuntui luontevimmalta, koska tällöin voin itse lukea ja analysoida tekstiä, luottamatta kokonaan erilliseen ohjelmaan ja sen analysointiin. Aineistoa on myös luettava useaan kertaan, jotta se tulee tutuksi ja sitten aineisto on purettava osiin, erilaisiin esille nouseviin teemoihin, jossa teemoittelun haaste eli aineiston pirstoituminen tulee esiin. (Hirsjärvi & Hurme 2011, 143).

Lähdin lukemaan aineistoa kokonaisuutena, jonka jälkeen löysin tutkimusongelmaan vastaavat teemat. Haastatteluista nousi selkeästi esiin rullalautailun luonne harrastuksena, sen hyvinvointiin vaikuttavat seikat ja yhteisöllisyyden tärkeys ja tiiviys lajin parissa. Rullalautailun merkityksellisyydestä kertoivat myös haastateltavien kuvaukset lajista elämäntapana ja elämäntavan vaikutukset heidän identiteettiinsä ja elämäntapomukseensa. Näistä teemoista loin word -tiedostot, joihin lähdin lisäämään pätkiä haastatteluista, jotka menivät teeman alle. Näin muodostui tarkempi kuva rullalautailussa merkityksellisistä asioista, edellä mainituista teemoista.

Luokittelu on olennainen osa analysointia. Luokat eli teemat voidaan ymmärtää käsitteelliseksi työkaluiksi, joiden kautta voidaan nimetä suuresta aineistosta tärkeät ja keskeiset piirteet. Luokat pitää voida perustella aineistosta. Luokittelu luo pohjan, jonka varassa haastatteluaineistoa voidaan tulkita, yksinkertaistaa ja tiivistää. Se ei ole kui-

tenkaan lopullinen tavoite, vaan välivaihe analyysin rakentamisessa. Tarkastellessa luokkia voidaan löytää säännönmukaisuuksia tai samankaltaisuuksia. Samalla voidaan myös löytää vaihtelua ja muista poikkeavia tapauksia. (Hirsjärvi & Hurme 2011, 147–150.)

Tutkimuksen tulosten analysoinnin jälkeen on tutkijan vielä selitettävä ja tulkittava analyysin tuloksia sekä tehtävä niistä omia johtopäätöksiä. Tulkinta on myös aineiston analyysissä esiin nousevien merkitysten selkiyttämistä ja pohdintaa. Tulkinnan ongelmia ja kohteita tulee eteen monentasoisina, esimerkiksi on pohdittava, mitä tutkittavien kielelliset ilmaukset ovat merkinneet tulosanalyysissä ja miten tutkijan oma kielenkäyttö on vaikuttanut aineistonkeruuvaiheessa. (Hirsjärvi ym. 2004, 213–214). Kvalitatiivisesti suuntautuneissa analyyseissa tutkijan pyrkimys on päätyä onnistuneisiin tulkintoihin. Samaa aineistoa voidaan tulkita hyvin erilaisin tavoin ja eri näkökulmista tarkastelemalla. Kvalitatiivinen tutkimus on tulkinnallista. Tutkija tulkitsee tutkittavan tulkintoja ja lukija puolestaan tulkitsee tutkijan tulkintoja. (Hirsjärvi & Hurme 2011, 151.)

5 TUTKIMUKSEN TULOKSET

5.1 Rullalautailun merkityksellisyys harrastajilleen

Seuraavissa alaluvuissa esittelen ja tulkiten aineistosta esiin nousseita, tutkimusongelman kannalta olennaisia teemoja ja peilaan niitä jo olemassa oleviin tutkimuksiin ja teorian tietoon. Aineistossa harrastajalle merkitykselliset asiat rullalautailussa liittyivät lajin luonteeseen, hyvinvointiin ja yhteisöllisyyteen. Lisäksi aineistosta ilmeni rullalautailun merkitsevän harrastajilleen myös elämäntapaa, jonka he kokevat muuttaneen itseään ihmisenä.

5.1.1 Lajin luonne

Aineistossa lajin vapaus, omaehtoisuus, monipuolisuus ja muunneltavuus koettiin merkitykselliseksi rullalautailussa. Lisäksi haastateltavat nostivat esiin rullalautailusta nousevia voimakkaita tunteita, joita saatiin lajissa kehittymisen ja itsensä ylittämisen kautta. Näitä tuntemuksia ovat mm. jännitys, hauskuus, tunne adrenaliinista, suuret onnistumisen kokemukset ja tunne lajin palkitsevuudesta. Kanssaharrastajilla koettiin myös olevan oma vaikutuksensa tähän ”fiilikseen”, josta kerron myöhemmin lisää.

”Se tietynlainen haastavuus ja jännittävyys ja monipuolisuus ja se, et sä voit ite viedä sitä haluamaas suuntaan ja opetella just niitä temppuja mitä sä haluat ja sun ei tarvi pitää siin mitää, et ’joo käyn kerran viikossa tähän kellon aikaan’. Vaan sä voit harrastaa sitä ihan koska sä itte haluat ja just sillä tavalla ku sä itte haluat. Ja sit siinä on semmonen, ku tulee vähä sitä adrenaliinia, ku haastaa itteensä ja voittaa pelkonsa.”(N1)

”Noo, ainakin siin on se loputon kehittyminen. Siinä ei ikinä voi tehdä kaikkia temppuja ja aina jää jotain tekemättä ja onnistumisen tunne on mikä on aina kyl tosi huikee, kun jonkun uuden jutun keksii. Kun pitää aina sillai keskenään kokeilla jotai. Ehkä kavereilta voi saada jotain vinkkejä, mut ei kukaan voi niitä temppuja sinun puolestasi tehdä, että ne kaikki sit huomaa siinä tekemällä. Sitten se tuntuu tosi palkitsevalta et kun on ite ihan nollasta alkanu kehrittelee, et mitenkä joku temppu menee. Nopeuskin on tosi hauskaa siinä.” (M1)

”—sä voit tehdä sen saman jutun, minkä sä oot tehny jo miljoona kertaa, niin monella eri tavalla, niin monessa eri tilanteessa ja niin monessa eri paikassa! Se ei oo mikää, et sulla on aina se sama jääkiekkokaukalo vaan se on aina erilainen se paikka, mikä tekee siitä mielenkiintosen. Sitte voi lähtee matkustaa ja ettii niit paikkoja.” (M2)

Kuten edellisissä haastateltujen lainauksissa, samanlaisia rullalautailijoille merkityksellisiä asioita on noussut esiin muissakin tutkimuksissa ja haastatteluissa. Skeittaus nähdään monipuolisena lajina, koska sitä voidaan harrastaa yksin tai yhdessä, missä vaan, milloin vaan ja se antaa harrastajalle vapauden toteuttaa itseään. Rullalautailuun nähdään kuuluvan olennaisesti omaehtoisuus ja vapauden tunne. (Rannikko & Liikainen 2013, 54–55; Tanskanen 2011, 22–23.) Rullalautailu eroaakin varsin paljon ns. perinteisestä liikunnan maailmasta, jossa ohjaaja tai valmentaja sanelee ehdot ja säännöt harrastamiselle.

”Ja sit ku ei oo mitää kansainvälistä mitta puuta tässä millä mitattas sitä kehitystä. Itellekki välillä ne on tosi pieniä juttuja, et välillä sä voit oppii jonkun tempun, mutta sitte sä opitki vetää sen vaikka vähä nopeemmin tai sit sä opit vetää siihen loppuu jonkun pienen käännöksen tai vastaavan. Voi olla, et yksin temppu mitä sä teet vuosia, niin siihen voi tulla joitain tosi pieniä nyansseja, jotka tekee siit vähä tavallaan uuden tempun, että sekään ei tarvi aina olla, et opit jonkun uuden tempun vaan sitä voi vanhoja hioo timantiks. Kuten hieno kitara soolo tai joku tämmönen... Maalaus!” (M1)

Haastatellut M1 ja M2 kertoivat myös rullalautailun mahdollistavan luovuutta. Harrastajalla on mahdollisuus toteuttaa itseään temppuja tehdessään, se antaa mahdollisuuden olla luova, kokeilla erilaisia asioita ja hioa suoritusta mielensä mukaan. He kertoivat myös, ettei rullalautailussa ole mitään varsinaista mittapuuta, minkä mukaan temppuja voitaisiin arvioida. Lajissa yhdistyvätkin kaksi varsin erilaista lajia, taide ja liikunta.

”Toi ei oo sillee tosi kilpailuhenkinen homma et aika sillee kannustava porukka” (N2)

”—localit (paikalliset kilpailut) on juhlat. Sana kilpailu on yleensä jotenkin vieroksuttava. Yleensä siel on esiintyjä ja palkitaan hyvistä suorituksista, mikä pitäis olla se kilpailu-sanan tilalla. Palkitaan hyvistä suorituksista ja ruokittaa hyvää mieltä ja kehitystä.” (M2)

Lajiin ei koeta kuuluvan kilpailua, suorittamista tai tarvetta kehittyä parhaaksi, vaikka erilaisia skeittikilpailuja järjestetäänkin. Nämä kilpailut nähdään vain yhteisinä koontumisina, joissa voi tutustua muihin rullalautailun harrastajiin. Tämä saattaa kertoa niistä motiiveista, miksi lajia harrastetaan ja miksi laji kiinnostaa. Tällainen kilpaileminen ja kehittymistavoitteiden saavuttaminen voidaan nähdä kuuluvan ennemmin perinteiseen liikuntaan ja erityisesti urheiluun. Harisen ym. (2006, 59–60) ja Tamsin (2008, 43) tutkimuksissa kilpailullisuutta ja rullalautailun määrittelyä kilpaurheiluksi liikunnaksi tai harrastukseksi vieroksuttiin. Perinteisestä kilpailuhenkisestä liikuntakulttuurista halutaan erottautua ja rullalautailu mielletään ennemminkin ajanvietoksi (Rannikko & Liikanen 2013, 54–55). Erottautumisen halun syinä voidaan nähdä olevan juuri kilpailullisuuden vieroksuminen ja vapauden sekä omaehtoisen harrastamisen ihannointi.

”Kyllä mä ainakin haluan kehittyä, mut siin on ehkä se et, ku siin kehittyä niin siit tulee niin hyvä fiilis. Et niinkun, kun tulee paremmaks tai eikä välttämättä se et tulis paremmaks mutta se nostattava fiilis et ’JES!’ . No, se vaan tuntuu mahtavalta kehittyä, mut ei oo mikään pakko kehittyä, ett ei se sillai haittaa jossei tuu maailman parhaaks skeittaaajaksi. — Se(kilpaileminen) tuo sitä motivaatioo vähäsen siihen skeittaamiseen ja temppujen oppimiseen, vaikken mä aattele, et mä nyt jotenkin treenaisin kisoja varten tai et tulisi paremmaksi. — Omaks iloks kumminki.” (N1)

Kuitenkin haastateltavat kokivat oman kehittymisen ja muiden kehityksen seuraamisen erityisenä, lajissa motivoivana ja innostavana asiana. Juuri oma kehitys ja sen huomaaminen antoi myös näitä edellä mainittuja suuria tunteita, onnistumisen elämyksiä. Naisten ja miesten välisissä vastauksissa ei löytänyt eroja kilpailun merkityksen suhteen, vaikka naiset epäilivät haastatteluissa miesten olevan kilpailuhenkisempiä.

5.1.2 Hyvinvointi

Haastatteluissa skeittaajat kokivat harrastuksen kohentavan tai pitävän yllä sekä hyvinvointiaan henkisesti, että fyysisesti. Rullalautailijat eivät määritelleet rullalautailua suoranaisesti hyvinvointiinsa vaikuttavaksi asiaksi, mutta haastatteluista nousi merkityksellisiä asioita hyvinvointiin liittyen.

”Nykypäivänä se on sellasta terapiaa. Sillee, et kun sä meet tekeen sitä niin sä keskityt vaan siihen.” (M3)

”Ja kyllähän se, itellä ainakin niin rentouttaa suunnattomasti. Tietyllä tapaa niinku saa monet asiat mitkä on päässä mietityttäny niin ne monesti loksahaa paikoilleen, kun käy skeittaamassa. Se on ehkä just se niinku, et on mitä tahansa murheita niin on aina voinu lähtee skeittaa sillai että... Sitten, jos ei oo päässy skeittaa tai huvittanu niin sitte on kyl jotain vialla.” (M2)

Haastateltavat M2 ja M3 kokivat rullalautailun auttavan heitä stressinhallinnassa. Rullalautailua verrattiin jopa terapiaan. Rullalautaillessa koettiin voivan rentoutua ja purkaa mietityttäviä ajatuksia. Rullalautailu näyttäytyi myös naisten vastauksissa henkisen hyvinvoinnin lähteenä ja hyvää mieltä ylläpitävänä harrastuksena. Hyvinvointiin ja paremman mielen saamiseen yhdistettiin jälleen kaverit ja yhteisö.

”Just toi, et ei vaikka reenaaman menis, jos on paska fiilis, mut kyllä tonne hallille aina menee. Sit ku lähtee niin tietää, et sitte tulee hyvä fiilis ja siel näkee ihmisiä ja sillee.” (N2)

”Ja just se hyvä porukka meininki ja, jos on huono päivä ja sit sä jossain onnistut ja kehityt niin sit tulee pelkästään hyvä fiilis, et onneks meni, vaikka otti päähän.” (N3)

Ojanen (2001, 19 & 35–36) kertoo liikunnan olevan ihmiselle yksi selviytymiskeino. Tähän on syynä liikuntamuotojen ja -lajien laajentuminen. Liikunta voidaan rinnastaa vaikutuksiltaan moniin muihin hyväksi todettuihin hoitokeinoihin, kuten terapiaan. Sillä on myös huomattavia sairauksia ennaltaehkäiseviä vaikutuksia. Liikunta tarjoaa myös pakokeinon elämästä ja minuudesta. Ajatukset on mahdollista irrottaa muista asioista, kun keskittyminen kohdistetaan vain liikuntaan, esimerkiksi rullalautailussa siihen, ettei kaadu rampissa. Ojanen laskee myös penkkiurheilun samanlaiseksi pakokeinoksi.

Ojasen (2001, 19) mukaan liikunnassa ihminen voi kokea suurta hallinnan ja sankaruuden tunnetta. Onnistuminen vaikeassa skeittitempussa tai mukava retki jonkin kaupungin skeittiparkille voivat antaa hyvin miellyttävää vahvuuden tunnetta. Tätä sankaru-

ruutta ja hallinnan tunnetta voi nähdä parhaiten erilaisista vammoista tai vammaisuudesta kärsivien liikuntamuodoissa. M2 kertoo myös inspiroivista skeittaajista, joilla on liikuntarajoitteita. Hän kertoo ihailevansa sitä, että ajattelee ”boxin ulkopuolelta”.

”Viikonloppusin huomaa sen eron. Varsinkin, jos on nukkunu pitkään ja röhnänny niin kyl se päivä käynnistyy vasta, kun sä meet sinne ramppiin. Sit se keho ja mieli herää ihan eri tavalla, ku se et oisit vaan ollu kotona. Siit tulee semmonen mössö olo. Sitte, ku skeittaat niin sä virkistyt uskomattoman paljon ja koko loppu päivä tuntuu aktiivisemmalta, ku se ettei kävisi harrastaa mitää liikuntaa.” (N1)

”Eikä se on pelkää se liikunta, ku jos sä meet lenkille niin sä voit olla sillee ”blaa-ah!”, mutta kun sä meet skeittaa niin sun pitää oikeesti herää, ettet sä ländää naamalles.” (N2)

”Nii sun mielen pitää herää, että sun pitää keskittyä.” (N1)

Henkisen hyvinvoinnin lisäksi rullalautailu nähtiin fyysisesti aktivoivana harrastuksena. Kuten N1 ja N2 edellisissä keskustelulainauksessa toteaa, on rullalautailulla kehoa ja mieltä aktivoiva vaikutus. Edellisistä tutkimuksista (Harinen, Itkonen & Rautopuro, 2006, 59–60; Tams 2008, 43) poiketen tässä tutkimuksessa kaikki haastateltavat kokivat voivansa kutsua rullalautailua liikunnaksi. Sen koettiin olevan fyysisesti raskasta, vaativan kehonhallintaa, koordinaatiokykyä, tasapainoa ja jonkinlaista fyysistä kuntoa.

”Onhan se niinkun älyttömän raskasta. Se vaatii hyvää tasapainoa ja koordinaatiokykyä, että kyllähän siin on lihaksia käytössä aina, kun sitä tekee.” (M3)

”Kyl se musta on rankkaa sillai, et kyl mä oon aina ihan sika nälkänen ja väsynyt, kun mä tuun sieltä ja lihakset kipeenä.” (N2)

”—katuskeittäus tai mitä hallissakin on näit pyramideja ja vastaavia niin se ei oo ehkä niin ankaraa, kun joku verttirampin pumppaaminen, jossa reidet puskee koko ajan tosi intensiivisesti, mutta on se silti. Kyllä mä tota katuskeittäustakin pidän ihan liikuntana, et kyllä siinäkin saa ittensä puhki, mut mitä isompiin rampeihin ja kulhoihin mennään niin sitä ankarampaa se on omasta mielestä koiville.” (M1)

Rullalautailussa liikunnan nähdään tulevan vain lisänä mukavaan harrastukseen. Haastateltavat eivät kokeneet lähtevänsä rullalautailemaan saadakseen liikuntaa, vaan pi-

tämään hauskaa kavereiden kanssa. Lajin mukana koetaankin tulevan hyötyliikuntaa, kun harrastajat etsivät skeittispotteja eli paikkoja skeittaukseen kaupungilta ja lähimaastosta. Tunne rullalautailun vaikutuksista kehoon oli kuitenkin vahva jälkeinpäin. M2 ajattelee rullalautailun olevan myös tietoista ja fyysistä toimintaa, joten sen harrastajat huomioivat ehkä muita ennemmin terveyteensä liittyviä seikkoja.

Helsingin sanomien verkkolehdestä 15.9.2013 julkaistussa artikkelissa rullalautailun harrastajat toivat myös esiin rullalautailun hyvin fyysisen puolen. Harrastuksessa mennään ”hiki päässä” ja painoa on samalla tippunut. Kuitenkaan harrastusta ei edelleen kutsuta liikunnaksi vaan skeittaukseksi.

”Ehkä sitä tekee enemmänkin sen hyvän fiiliksen kautta. Ei sitä ajattele, et ”olenpas liikunnallinen!”.” (N1)

”En mä kyl aattele, et kun mä lähen skeittilaudalla paineleen jonnekki et nyt mä tässä harrastan liikuntaa ja lihakset voimistuu —” (N3)

”Niin, se on vasta sit jälkeinpäin!”(N2)

”—mieltii sitä kokonaisuutta, että kuinka paljon sitä ns. hyötyliikuntaa tää antaa. Kuinka paljon sä meet paikasta toiseen kaupungilla potkutellen tai pyörällä tai kävelet ja siis saattaa mennä koko päivä siis ettiessä niit skeittipaikkoja. Sulla saattaa olla kamera selässä.” (M2)

Haastateltaville rullalautailusta oli muodostunut ainut tai ainakin tärkein harrastus. Haastateltavista N1 ja N2 eivät omaa kovinkaan liikunnallista taustaa, eivätkä koe olleensa erityisesti liikunnasta kiinnostuneita verrattuna muihin haastateltaviin. He ovat harrastaneet mm. ratsastusta nuorempana, mutta eivät aktiivisesti mitään. Muut haastateltavat olivat kokeilleet erilaisia lajeja ja olleet monessa lajissa mukana aktiivisesti. He kokivat myös aina olleensa liikunnallisia ja liikunnasta kiinnostuneita. Kukaan haastateltavista ei kuitenkaan enää harrastanut aktiivisesti mitään muuta lajia, kuin skeittausta. He kokivat rullalautailun antaneen heille säännöllisen harrastuksen, jota he eivät näe lopettavansa ikinä.

”Kyl mä oon aina tykänny liikunnasta, mut ei ennen skeittaamista mitää sellasta lajia mis ois pysyny pitkäjänteisesti ja jaksanu käydä. Ei oo ollu semmosta mikä tuntuu omalta. Mut toi skeittaus on kyl semmonen, jonne jaksaa lähteä.” (N3)

”Mut se on kyl tosi kivaa et se pysyy sellaisena harrastuksena just sen takii, et siin ei tuu sitä suorittamista, ku itelläki on vähä taipumusta olla liian kunnianhimoinen ja suorituskeskeinen asioissa.” (N2)

Skeittaus ei myöskään luo suuria odotuksia ja suorituspaineita, joten sen aloittaminen koetaan helpoksi iästä riippumatta. Haastateltavat N2 (24- vuotta) ja N3 (21-vuotta) kokivat itsensä aloittelijoiksi lajissa ja ovat harrastaneet lajia noin vuoden. N2 ei tunne itseensä liian vanhaksi aloittamaan eikä koe lajin luovan samanlaisia paineita kehitymiselle, kuin monet muut harrastukset. Muissa harrastuksissa asetetaan yleensä tavoitteita, mutta rullalautailussa ei koeta tarvetta päästä välttämättä mihinkään. Haastateltavat nostavatkin monissa kohdissa aineistoa esiin lajin omaehtoisuuden ja vapauden, jotka antavat rullalautailun harrastajalle vapauden tehdä harrastuksesta omansa näköinen ilman muiden ohjausta tai harjoitusohjelmaa.

”No siis kuntopyrkkeily, jalkapallo, koripallo siis ihan laidasta laitaan kaikki. Mut toi on nyt semmonen mikä on tullu nyt vasta aikuisella iällä ja tuntuu ainakin siltä, et jaksan ton parissa jatkossakin. Ei oo tullu sellasta, et nyt mä lopetan.” (N3)

Edellisissä tutkimuksissa on todettu, että useilla rullalautailun harrastajilla on urheiluseuratausta. Yleisimmät kytkökset löytyvät joukkuelajeista, kuten jalkapallosta, jääkiekosta ja salibandystä eli niin sanotuista perinteisistä liikuntalajeista. (Harinen, Itkonen & Rautopuro, 2006, 49; Tams 2008, 43.) Samanlaisia tuloksia löytyi myös omasta tutkimuksestani. N3, M1, M2 ja M3 ovat enemmän harrastaneet joukkue- ja yksilölajeja sekä olleet urheiluseurassa. Urheiluseuratoiminnan lopetuksen syyt olivat myös samankaltaisia kuin edellisissä tutkimuksissa liittyen liialliseen vakavuuteen, ajan puutteeseen, kiinnostuksen lopahtamiseen ja liialliseen kilpailuhenkisyteen (Harinen, Itkonen & Rautopuro, 2006, 49; Tams 2008, 43). M2 ja N2 nostivat esiin myös taloudelliset tekijät. Haastateltavat ovat jo täysi-ikäisiä, joka voi vaikuttaa myös tämän syyn esiin ottamiseen. Kun joudutaan itse maksamaan harrastuksista, tulevat kulut monille harrastuksen tielle.

Rannikko & Liikanen (2013, 54–55) mukaan skeittaus on usein vaihtoehto perinteiselle joukkueurheilulle. Kuten edellä jo kerrottiin, monet haastateltavat eivät enää pystyneet jatkamaan ohjatuissa liikuntaryhmissä, kun he olivat löytäneet rullalautailun vapauden ja omaehtoisuuden. Aineistossa monet haastatellut myös vertaavat rullalautailua ohjattuihin liikunnanmuotoihin. Tämä kertoo edelleen halusta erottautua perinteisestä liikuntakulttuurista, sen ohjatusta toiminnasta ja säännöistä.

”Sillo siihen aikaan, kun alotti niin sillo tuli pelattua kyl jääkiekkoo ihan joka päivä, että ehkä viel futisreenejä samalle päivälle, että sillo se skeittaus oli sillai ei niin joka päivästä. Siit on kasvanu sit vasta vuosien myötä, kun on osannu kattoo niitä skeittauksen uniikkeja hyviä puolia, mitkä on vieny kyl ihan täysin mukanaan tommosista joukkuelajeista, että niissäkin tulee paljon semmoset kustannukset vastaan. Se tietynlainen huutourheilu, mikskä sitä sanotaan? (nauraa) Se tappaa kyl luovuuden aika äkkiä ja semmosen hyvän fiiliksen. Mut mut... Ehkä nuorillekki, mikä on skeittauksessa semmonen kutsuva on se vapaus ja se, et se ei oo niin ohjattua ja siin saa ite ratkasta niit ongelmia mitä tulee.” (M2)

Aineistossa nousi esiin myös aspekteja, joiden ei suoranaisesti ajatella edistävän hyvinvointia. Skeittauksessa on murtunut nilkkoja, katkennut luita, saatu kuhmuja, täräyksiä ja haavoja. Harisen ym. (2006, 50) tutkimuksen mukaan rullalautailuharrastukseen voidaan nähdä liittyvän itsensä ääri rajoille viemistä; terveys riskien ottamista ja kivun uhmaamista temppuja tehtäessä. Haastatteluissa nousi esiin myös päihteiden käyttö, mutta kuten edellisissäkin tutkimuksissa (Tanskasen 2011, 20; Harinen, Itkonen & Rautopuro 2006, 50 & 67) hyvin marginaalisesti. Tamsin (2008, 47) tutkimuksen mukaan suuri osa skeittareista on sitä meiltä, että päihteet eivät kuulu lajiin; vastanneista vain joka neljäs tupakoi ja yli puolet suhtautuu kielteisesti huumeisiin. Tutkimuksessani erityisesti naiset kokivat skeittauksen jopa antavan kesäisin vaihtoehdon olutterassille. Rullalautailun voidaankin nähdä vaikuttavan harrastajiinsa enemmänkin positiivisesti kuin negatiivisesti.

”No ehkä ne satunnaiset afterskeitit voi ehkä vähä vaikuttaa siihe liikunnallisuuteen mutta...” (N1)

5.1.3 Yhteisöllisyys

”Se porukka on se juttu!” (N1)

Aineistossa nousi esiin erityisesti skeittiyhteisön ja kavereiden merkitys rullalautailuharrastuksessa. Kaikki haastateltavat kokivat, ettei rullalautailuharrastus ole yhtä mielekästä ja hauskaa ilman sen parissa toimivaa yhteisöä ja kavereita. Monet olivat sitä mieltä, etteivät ehkä kokisi lajia samalla tavalla tai harrastaisi sitä yhtä aktiivisesti ilman tätä yhteisöä. Laji ei ole aina hauskaa ja mielenkiintoista yksin, koska kavereilta koetaan saatavan ideoita ja inspiraatiota temppuihin ja porukassa yleensä keskustellaan paljon. Tällainen kavereihin ja yhteisöön sitoutunut harrastaminen kuitenkin eroaa Harisen ym. (2006, 51) tutkimuksen vastauksista, jossa monet vastaajat olivat sitä mieltä, että jatkaisivat harrastuksen parissa, vaikka kaverit lopettaisivat.

”Ja sillä on tosi paljon tekemistä, sillä kaveriporukalla, kuten M1 sano, että kun sulla on ympärillä jengii, jotka ruokkii toisiaan siinä kehityksessä. Kun katot mitä toiset tekee ja saat niiltä ideoita ja alat kokeileen niitä ideoita niin siinä sitä kehittyy. Yksin ei kehitys, tai jos ei kattelis yhtää mitä muut on tehny.” (M2)

”Niinku just näit kavereit tullu sieltä niin ei oo enää niin laiska lähtee sinne, et ku siel on just se porukka ja et se kynnyks ei oo enää niin iso lähtee.” (N3)

”Nii en tiä aika monesti inspiroituu siit mitä muut tekee tuolla. Kun se on tavallaan niin henkilökohtanen, mutta tavallaan kumminki semmonen yhteisöharrastus. Et niinku tulee vaan niin hyvä mieli muista ihmisistä ja niiden ajatuksista.”(N2)

Kuten N3 edellisessä lainauksessa toteaa, kokivat muutkin haastateltavat saaneensa uusia kavereita harrastuksen kautta. Uusien kavereiden ja vanhojen ystävien tapaaminen nousi esiin yhtenä merkityksellisenä asiana rullalautailussa. Haastateltavat kertoivat sessareilla eli rullalautailutapaamisilla saavansa kavereilta ja kanssa harrastajilta vinkkejä ja inspiraatiota temppuihin, mutta rullalautailun lisäksi sessareilla myös hengailaan ja jutellaan kavereiden kanssa. Tällainen mahdollisuus tulla sessareille ja vain hengata kavereiden kanssa oli erityisesti naisille tärkeää. Kavereiden ja skeittiporukan kanssa tehdään myös retkiä muiden kaupunkien halleille, parkeille ja spoteille sekä tapahtumiin.

”Siellä ollaa, ku joku tule ekaa kertaa kaaresta alas niin tukemassa ja estetää kaatumista ja se on ehkä sitä mitä mä oon nähny eniten tyttöporukoissa. Tota kädestä pitäen auttamista, et ei jätkäporukoissa olla kyl ikinä nähty tämmöstä. Et se vois olla se tyttövuorojen ominaisjuttu mikä erottais.. Jätkät vaan enemmän tsemppaa.” (H1)

Naiset kokivat rullalautailuyhteisön erityisen tärkeäksi. Haastatellut naiset käyvät harrastamassa rullalautailua ”tyttövuorolla”, jossa he kokevat harjoittelun turvallisemmaksi kuin yleisillä vuoroilla. He kokevat itsensä huonommiksi tai eri tasoisiksi miehiin verrattuna. Naisten vuorolla on myös vähemmän kävijöitä, vähemmän katsojia ja siksi rauhallista harjoitella. Naiset kokivat myös miesten luovan paineita. Yksi nais-harrastaja N1 kertoi käyvänsä myös yleisellä vuorolla ja kokee, että paineita tulee välillä miesten kommentteista, mutta yleinen ilmapiiri on naisille suvaitsevainen.

”Se on kyl ihan kaivattu lisä noihin kekkereihin. Nyt on kyl tyttöjä ollu monta vuotta mukana. Ei sitä oo vierastanu ja oon antanu kredittiä rohkeudesta ja ei se sillai oo helppoo. Nykyää eletää kyl helppoja aikoja, et se on nykyää helpompaa. Tyttöjä näkee enemmän, mut en tiä mistä se suoraan johtuu.” (M2)

Kaikki haastatellut miehet olivat sitä mieltä, että naiset ovat tervetulleita harrastamaan eikä rullalautailu sulje pois naisia. He kokevat naisten itse sulkevan itsensä pois asettaessaan itselleen liian korkeita tavoitteita. Heidän mukaan naisia kuitenkin näkee nykyään enemmän skeittipaikoilla ja sanovat aikojen olevan helpommat naisten harrastaa rullalautailua. Kuitenkin edelleen rullalautailu nähdään miesvaltaisena, maskuliinisena extreme laji, jossa naisille ei anneta vielä kunnolla sijaa (Bäckströmin 2013; Beal & Wilson 2004).

”Pitää pitää yhtä. Skeittareiden pitää pitää yhtä.” (M3)

”Tuntuu sillee et Suomessa skeittaus mielletään vaan nuoriso huliganismiksi, sillee et mitä aiheuttaa meteliä ja ärsykettä vaikka se oikeesti on no liikuntaa ja oikeesti aika keskeinen asia mikä rakentaa yhteisöjä ja niin.” (N2)

Haastateltavat kokivat rullalautailussa vallitsevan vahvaa yhteisöllisyyttä ja yhteenkuuluvuutta. Vahvasta yhteisöllisyydestä kertoo haastateltavien, varsinkin miesten kokemus siitä, että kaikki skeittaajat ovat samassa veneessä. Haastateltavat kokivat,

että heitä ja yleisesti rullalautailijoita edelleen vieroksutaan ja siksi heidän on pidettävä yhtä. Se, että heidän on pidettävä yhtä, kuuluu myös ajatus rullalautailijoiden välisestä veljeydestä. Monet kertoivat kokemuksiaan ihmisten suhtautumisesta heihin rullalautailijoina. Usein kokemukset ovat olleet sellaisia, että heihin on suhtauduttu negatiivisesti.

He kokivat yksilöinä, että yhteisönä tärkeäksi sen miten heidät lajin harrastajina otetaan huomioon kaupungin tilojen käyttäjinä ja kaupungin asukkaina. He haluavat hyväksyntää ja ennakkoasenteiden muutosta. Osaksi myös tämän takia haastateltavat haluavat kasvattaa nuoremmista harrastajista hyvin käyttäytyviä ja toisia kunnioittavia skeittaajia, jotta ennakkoluulot lajia kohtaan hälvenisivät. Yhteisöllisyys koetaan rullalautailupiireissä kaupunkien ja jopa maan rajat ylittäväksi. Myös skeittareille yhteiset periaatteet ja asenne koetaan yleismaailmallisiksi, kuten toisten huomioonottaminen ja kannustaminen. Kuten M2 kertoo edellä omista kokemuksistaan rullalaudan kanssa matkailusta.

”Yöpaikkoja, lukusia illallisia ja yleensä saa viel kiinni kaikista parhaista meiningeistä, koska se elämäntapa on kumminkin tavallaan. Tietyt jutut toistuu, mitä ite aattelee et on siistimpiä niin se samanlainen maailmankatsomus on ehtiny kehittyä kyllä toisaalla aivan itsessään. Osa tätä voi olla, et kun se skeittimedia on aika yhtenäinen et on ne local jutut omiaan. – – Sillai pystytään ymmärtää toisia ja jakaa niitä mieltymyksiä ja sit ”Ooksä nähny sitä?” ja ”Joo, joo oon!”. Keskustella sillee, et jos oot ulkomailla, etkä puhu kieltä niin on hankala ottaa kontaktia mihinkään, mutta kun meet skeittipuistoon niin sä saat sen automaattisesti kaiken tästä näin. Sit jotkut on niin ystävällisii, et ne jeesaa. Sama homma toimii sit täällä, että kyllä siit pidetään huolta, et sillä jätkällä on ainakin seuraava mesta mihin mennä, että...” (M2)

Haastateltavat kuvailivat rullalautailuporukoita yhteisöiksi, joilla ei ole johtajia. Ryhmissä jokainen jäsen voi toteuttaa harrastusta tahtomallaan tavalla, mikä jälleen tuo esiin lajin vapautta ja omaehtoisuutta. Vaikka N1, M1 ja M2 ovat olleet mukana perustamassa rullalautailu yhdistystä, eivät he koe yhdistyksen tuoneen mukanaan hierarkiaa. Yhteisöjä, joiden kanssa harrastetaan, oli myös monia ja ne vaihtelivat tilanteen mukaan. Erityisesti miehet kokivat lähtevänsä skeittaamaan ilman sen suurempia aikataulutuksia ja suunnitelmia. Joskus soitetaan kavereita mukaan, mutta yleensä tiedetään, että parkeilla tai hallilla on joku tuttu.

Liikuntaa tarkastellessa on hyvä huomata, että liikunnassa vallitsee oma kulttuurinsa. Kulttuuri arkikielessä ja sosiologiassa voi olla hyvin tulkinnallinen. Usein kulttuuri ymmärretään elämäntavaksi. Tiettyinä aikoina voidaan myös nähdä vallitsevan tietynlainen kulttuuri ja puhuttaessa minkä tahansa, esimerkiksi maan kulttuurista käsite on paljolti samansisältöinen kuin yhteiskunta itse. Sosiologiassa kulttuuri on perinteisesti viitannut yhteisön normijärjestelmiin kokonaisuutena tai tiettyä elämänaluetta koskeviin normeihin. Ajatus on, että jokaisella yhteiskunnalla on oma arvojärjestelmänsä, josta sen normit ovat muotoutuneet. Kaikkiaan kulttuurilla tarkoitetaan niitä asioita, jotka ovat siirtyneet sukupolvelta toiselle symbolien välityksellä, kuten tapoja, taitoja, uskomuksia, tietoja jne. (Koski 2000, 143.)

Koski (2000, 143) tarkastelee kulttuuria liikunnan parissa weberiläisittäin ihmisten itsensä luomien merkitysten seittinä, jonka jäsentämiseksi määrittellään neljä kulttuurin eritasoa. Koski käyttää asian konkretisoinnissa ”voileipämallia”:

- Mallin ensimmäinen eli pintatason muodostavat leivän näkyvät osat, kuten leikkeet, juusto, kurkku jne. Ne määrittelevät leivän ulkonäön, kuten kulttuuri ilmenee pintatasolla näkyvällä toiminnalla, kielellä ja luomuksillaan. Esimerkiksi erilaisissa liikunnallisissa yhteisöissä, kuten skeittiryhmissä kyse on esimerkiksi ryhmän logoista, tyylistä tai väreistä. Näillä pintatasolla näkyvillä logoilla voi olla syvempääkin merkitystä, joita ulkopuoliset eivät ymmärrä. Pintatason esimerkki voi olla skeittiyhteisön logo painetuna vaatteisiin.
- Pintatason alla oleellisena osana voileipää on itse voi. Kulttuurissa tämän toisen tason muodostavat säännöt sekä normit. Nämä viralliset ja epäviralliset käyttäytymistavat kulkevat insidereilta uusille tulokkaille sosialisatioprosessissa. Omaksutut käyttäytymismallit ohjaavat toimintaa sosiaalisessa maailmassa ja voivat konkreettisesti viitata merkityksiin ja merkitysrakenteisiin. Esimerkiksi skeittiyhteisöissä on yhteisenä sääntönä, että skeittipaikoilla annetaan toisille tietä. Sääntö sisältää merkityksiä, jotka ovat yhdessä hyväksytyjä, liittyen toisten skeittaajien kunnioittamiseen ja veljeyteen. Vastakkaisena sääntönä voi olla toisten skeittipaikkojen käyttäjien, kuten scoottaajien väheksyminen. Usein säännöt ovat ns. hiljaisia sääntöjä, jotka uudet oppivat seuraamalla yhteisön vanhempia jäseniä.

- Kolmannella tasolla voileivässä ovat tietoista ajattelua ohjaavat tekijät, joihin normit perustuvat. Tämä itse leipäpala tarkoittaa arvoja, arvojärjestelmiä ja arvostuksia. Arvot sisältävät merkityksiä, mutta niiden eroa ei aina osata määrittää. Arvot liittyvät elämän peruskysymyksiin, jotka myös perustuvat merkityksille. Voileivässä tämä kolmas taso on itse leipäviipale, jolle kulttuurin näkyvät ilmenemisosat sekä säännöt ja normit voidaan asettaa. Esimerkkinä skeittauksessa käyttäytymistä ohjaavana arvona voivat olla vapaus ja omaehtoisuus.
- Kaikkien edellisten alapuolella on kulttuurin syvin taso eli leivän valmistusaineokset, kuten jauho ja vesi. Tämä kulttuurin taso muodostuu pääosin tiedostamattomista perusoletuksista ja uskomuksista. Kuten syödessämme leipää emme näe jauhoja ja hiivaa. Erilaisissa sosiaalisissa maailmoissa käyttäytymisemme ja ajattelumme ohjautuu pitkälti näistä pääosin tiedostamattomista perusolettamuksista. Se on merkitysten seitti, jonka itse luomme, mutta joka sekoittuu kaikkiin niihin muihin seitteihin, joita olemme eri sosiaalisissa maailmoissa kohdanneet. Nämä perusolettamukset heijastuvat myös muille tasoille. Skeittauksessa perusolettamuksena on, että skeittiparkeilla huomioidaan kaikki muut. (Koski 2000, 143–145.)

”Ja ei tota pysty tekee, jos on kauheen paskassa kunnossa. Jos, oot roimasti ylipainonen tai siis kyl pitää olla aika kondiksessa, et pystyy tekee noit juttuja.” (M2)

Skeittiyhteisöjen avoimuus ja suvaitsevaisuus välittyvät aineistosta. Skeittiyhteisöjen ja paikkojen nähdään olevan kaikille avoimia ympäristöjä. Harrastamisen esteeksi ei osattu sanoa mitään rajoitteita, koska rullalautailijoita löytyy sokeista kädettömiin. Kuitenkin todettiin lajin olevan sen verran fyysistä toimintaa, ettei se sovellu vanhemmille ihmisille. Kaikki haastateltavat kokivat olevansa avoimia ja suvaitsevaisia myös vähemmistöryhmiä kohtaan. Haastateltujen naisten skeittiryhmässä seksuaalivähemmistöryhmien edustajia oli enemmistö. Bäckströmin (2013) tutkimuksessa rullalautailevat tytöt omasivat myös vaihtoehtoisia feminiinisyyden muotoja, kuten poikatyttö tai homoseksuaali. Näistä tuloksista voitaisiin päätellä rullalautailua harrastavien naisten olevan useammin seksuaalivähemmistöryhmien edustajia.

”Kaikki suhtautuu erittäin hyvin (vähemmistöryhmiin). Harrastajia on ihan älyttömästi. On homoja, on mustia ja aasialaisia ja on kaikenlaisia. Ei sillä oo väliä.” (M3)

”Nii eihän siel oo ku 95% seksuaalivähemmistöjen edustajia.”(N2)

”Periaattees se yhteisö on tosi iso. Semmoset, jotka pyörii nois jutuis niin ei ne välttämättä ees skeittaa enää tai ei oo välttämättä ikinä ees skeitannu. Yhteisö on kuitenkin suuri, jotka fiilistelee sitä kulttuuria ja niinku meininkä.”(M3)

Edellisestä haastateltavan M3 kommentista voidaan päätellä, että rullalautailijoiden avoin yhteisö ei sulje pois myöskään harrastuksen parissa hengailijoita. Haastateltavat pohtivat itse ns. ”wannabe” harrastajia, jotka voisivat olla tällaisia lajin parissa toimivia, ehkä myös laudan omistavia henkilöitä, mutta jotka eivät kuitenkaan harrasta lajia aktiivisesti. He eivät kuitenkaan koe kenenkään rullalaudan omistajan olevan ”wannabe”, vaan ajattelevat, että jokainen saa käyttää lautta haluamallaan tavalla. Oikea harrastaja ei vain lopeta harrastusta ikinä.

Ihmiset toimivat joka päivä kulttuurisesti erilaisissa sosiaalisissa maailmoissa, kuten koulussa ja harrasteryhmissä. Jokaiselle urheilu- ja liikuntalajille muodostuu myös oma kulttuurisesti rakentuva sosiaalinen maailmansa, kuten rullalautailulle omine kielineen, ajattelutapoineen ja käytäntöineen. Liikunnan ja urheilun sosiaalisessa maailmassa jokainen voi vieraila hetkittäin tai viipyä pitempäänkin tai jopa rakentaa koko elämä ja identiteetti sen kehyksiin. (Koski 2000, 139–40, Koski 2004, 189–190.)

Kuitenkin jokainen ihminen muodostaa itse oman suhteensa ja asettuu suhteessa tähän sosiaaliseen maailmaan. Tämä suhde ja osallistuminen vaihtelevat ja muotoutuvat usein tiedostamattakin elämänkaaren aikana. Tätä suhdetta, joka kuvaa asennoitumista liikunnan sosiaaliseen maailmaan, voidaan sanoa liikuntasuhteeksi, joka on kiinnittymis- ja suhtautumistapojen kokonaisuus, jonka kautta ihminen kohtaa liikunnan sosiaalisen maailman ja sen merkitykset. (Koski 2000, 139–40, Koski 2004, 189–190.)

Yksittäisen ihmisen liikuntasuhteella viitataan henkilön konkreettisiin liikuntasuorituksiin, hänen asennoitumiseensa ja suhtautumiseensa liikuntakulttuuriin ja sen osaluoi- alueisiin sekä siihen liittyviin yksittäisiin merkityksiin. Liikuntasuhde käsite laajentaa perinteistä, pelkästään omakohtaiseen liikuntaharrastuksen näkökulmaa. Omakohtaisen liikunnan harrastamisen lisäksi voidaan liikuntasuhteessa nähdä mm. liikuntatoiminnan tuottaminen, penkkiurheilun sekä liikuntakulttuuriin liittyvän kulutuksen osaluoi- alueita. Tällä kuvataan sitä miten syvällä ihminen on liikunnan, kuten rullalautailun

sosiaalisen maailman merkityksissä sen eri osa-alueilla. (Koski 2000, 139–40; Koski 2004, 189–190.)

Koski (2000, 139–40; 2004, 189–190.) viittaa Unruthiin (1979), joka luokittelee sosiaalisen maailman eli esim. rullalautailuryhmän osallistujat neljään eri ideaalityyppiin. Luokitus perustuu rullalautailijan sosiaaliselle läheisyydelle toimintoihin ja hänen tietämykseensä kyseisestä sosiaalisesta maailmasta:

1. Muukalaiset ovat niitä sosiaalisen maailman yksilöitä, jotka suhtautuvat kyseiseen maailmaan epäilevästi ja ennakkoluuloisesti. He tulevat hetkellisesti mukaan tai toimivat mukanaolon raja-alueella. Rullalautailun maailmassa muukalaiset eivät juuri ymmärrä merkityksiä eivätkä varsinkaan yksittäisten merkityksien merkityksellisyyttä rullalautailun maailmassa, kuten sääntöjä tai arvoja.

2. Turistit ovat mukana niin kauan kuin toiminta on heille tyydyttävää ja mielekästä. He ovat uteliaita ja kiinnostuneita kyseisestä maailmasta ja kykenevät jonkin verran havainnoimaan rullalautailun maailman merkityksiä, kuitenkin ymmärtämättä niiden merkityksellisyyttä syvällisesti. Turistien voidaan katsoa olevan edellä mainittuja ”wannabe” harrastajia.

3. Regulaarit ovat vakioporukkaa ja integroituneet sosiaaliseen maailmaan ja sen toimintoihin. He ovat sitoutuneita ja ymmärtävät rullalautailun maailman merkitykset laajalti ja merkityksien ymmärrys syvenee kiinnittymisen jatkuessa. Perinteisesti liikuntaa ja urheilua on tarkasteltu näiden säännöllisten osallistujien kautta.

4. Insaidereille eli sisäpiiriläisille kyseinen maailma on lähes elämäntapa ja heidän identiteettinsä saattaa vahvasti rakentua kyseisen maailman ja sen merkitysten varaan. He ovat syvällä rullalautailun maailmassa ja sen merkityksissä sekä ovat vahvasti sitoutuneita. Insaidarit myös tuottavat toimintaa muille osallistujille ja luovat sekä ylläpitävät kyseisen maailman merkityksiä.

Kaikki ihmiset kulkevat kukin monissakin sosiaalisissa maailmoissa ja niiden risteys-alueilla. Joidenkin maailmojen merkityksiä sisäistetään paremmin ja siten olemme enemmän insaidereita siinä kuin ehkä toisissa maailmoissa. Yhdistelmänä erilaisista maailmoista ja niiden merkitysrakenteista muodostuu jokaisen oma elämänyhtälö.

Laajasti ajatellen liikuntasuhde ja sen rakentuminen on yksi tekijä yksilön identiteetin rakentumisessa. (Koski 2000, 140–141; Koski 2004, 190–191; Koski & Tähtinen 2005, 8.)

Edelleen liikuntasuhdetta jäsentäessä voidaan hahmottaa neljä keskeistä osa-alueita;

- Ensimmäinen osa-alue viittaa henkilön omakohtaiseen aktiivisuuteen liikunnassa, joka kuvastaa ihmisen liikuntasuhdetta. Omakohtainen liikunta-aktiivisuus rakentuu eri toimintamuotojen, kuten harrastetut lajit, toiminnan intensiteetin ja esimerkiksi tavoitteiden suunnassa pitäen sisällään vapaa-ajan liikuntaharrastukset että arkiliikunnan. Rullalautailijalla omakohtainen liikunta-aktiivisuus voi käsittää rullalautailun lisäksi esim. lumilautailun. Intensiteetti ja tavoitteet voivat vaihdella lajien välillä. Liikkujana osallistumistyyli voi olla muukalainen tai vaikka insaideri niin toimintakohtaisesti eri lajien suhteen kuin liikunnan harrastamisessa yleisestikin.
- Toinen liikuntasuhteen osa-alueista on rakentunut toisten liikuntasuoritusten seuraamiseen eli penkkiurheiluun. Penkkiurheilu liitetään yleensä kilpaurheilun seuraamiseen, mutta tässä viitataan myös muun liikunnan seuraamiseen. Tämän osa-alueen liikuntasuhdetta yksilö ilmentää liikunnan ja urheilun seuraamisella niin varsinaisilla tapahtumapaikoilla kuin joukkotiedotusvälineistä, kuten edellä mainitut hengailijat esimerkiksi skeittihalleissa. Tähän osa-alueeseen kuuluvat myös tietokoneilla urheilupelejä pelaavat nuoret. Penkkiurheilu ja etenkin syvemmän kiinnostuksen syntyminen edellyttää, että laji opitaan ja sen merkitysrakenteita ymmärretään.
- Kolmas liikuntasuhteen osa-alue kuvaa liikuntatoiminnan tuottamista. Tähän alueeseen kuuluvat niin lapselleen liikunnallisia aktiviteetteja organisoivat vanhemmat kuin se rullalautailua harrastava tyyppi, joka kerää porukkaa reissuun skeittaamaan viereiseen kaupunkiin. Tuottajapuolelle liikunnassa on myös laskettava kansalaistoiminnan parissa työskentelevät ja liikunnan parissa ammatikseen toimivat. Tällaisia tuottajia ja kansalaistoimijoita ovat myös haastateltavat N1, M1, M2 ja M3, jotka ovat rakentaneet vapaaehtoistyössä skeittiparkin ja perustaneet yhdistyksen toiminnan tueksi.
- Neljäs osa-alue irtaantuu hieman liikunnan sisäisestä konkreettisesta maailmasta. Tätä kehityksenkulkua nimitetään sportisoinniksi, jolla viitataan prosessiin, jonka myötä urheilu ja sen merkitykset ovat muodostuneet osaksi elämää. Urhei-

lu ja liikunta ovat yksi keskeisimmistä merkitysten tuottajista. Nämä merkitykset ovat pääsääntöisesti positiivisia, kuten aktiivisuus, terveellisyys ja trendikkyys. Sportisointi viittaa ilmiöön, jossa esimerkiksi skeittaaminen ja siihen liittyvät merkitykset näyttäytyvät elämäntilanteilla ja asiayhteyksissä, jotka eivät välttämättä liity suoranaisesti liikuntaan tai skeittaamiseen. Yksi esimerkki sportisoinnista on kaikenlaisten toimintojen kilpailullistaminen, kuten eukonkanto ja saunomiskilpailut. (Koski 2004, 191–193.)

”Sit semmonen kannustaminen ja sellanen niin se on aika yleismaailmallista. Sitte on kyl niitä enemmän kilpailumotivoituneita tyyppjä ja koitetaan kyl sitä esimerkkiä näyttää, että kaikkia kannustetaa ja näin.”(M2)

”...ku sinne tulee niit 15v. kokeilee ja sit niil ei oo ikinä kypärää ja sit me vedetää siä ne kaikki suojat päällä sillain. Nii, mut se on iha ok. Se on hyvää esimerkkiä.”(N1)

Aineistosta nousi esiin haastateltujen tarve jatkaa rullalautailun kulttuuria eteenpäin nuoremmille harrastajille. Kaikki haastatellut naiset ja miehet olivat yli 20-vuotiaita ja siksi ehkä myös kokivat toimivansa esimerkkinä nuoremmille harrastajille hyvissä tavoissa. He kokivat tärkeäksi siirtää skeittauksen kulttuuria, arvoja ja periaatteita ja opettaa hyviä tapoja nuoremmille harrastajille. Rullalautailijoille tärkeitä arvoja ja periaatteita ovat mm. muiden arvostaminen, kannustaminen, muiden ja ympäristön huomioiminen. Tällaiset arvot nousevat juurikin vanhemmilta harrastajilta, koska Harisen ym. (2006, 56 & 65) tutkimukseen osallistui pääasiassa nuorempia harrastajia ja kokivat, ettei rullalautailijoilla ole erityisiä periaatteita.

”Kyl sitä antaa kredittiä kavereille, jos tulee jotain uutta ja joku onnistuu niin kyl sitä kannustetaan. Varsinkin noit nuorempii janttereita. Siitä pidetää ääntä ja näin. Nyt kun on toi skeittimedia siirtynyt internettiin niin sitten se internetti on semmonen syöpäne paikka, kun ihmiset anonyyminä siä niin se arvostelu on tullu. – –Mun mielestä tää ei oo se laji, missä niitä virheitä katotaa, vaan semmonen, jossa katotaa niit onnistumisia ja annetaa se kunnia sille kelle se kuuluu.” (M2)

Rullalautailijoiden avoimuus ja suvaitsevaisuus eivät kuitenkaan kata kaikkea. Rullalautailijat nos-

tivat esiin muut tiloja käyttävät ja erityisesti potkulaudoilla kulkevat, scoottaajat. Rullalautailijoille on muodostunut hyvin erityisiä omia, kirjoittamattomia sääntöjä, joiden mukaan he kertovat toimivansa skeittipaikoilla. Nämä säännöt eivät ole muodostuneet potkulautailijoille yhtä selkeiksi, koska heillä ei ole vanhempia harrastajia ja yhteisöä taustalla, jotka siirtäisivät kulttuuria ja herrasmiessääntöjä eteenpäin. Tällaisia sääntöjä ovat mm. niin sanotut liikennevalosäännöt ja herrasmiessäännöt, joilla vältetään yhteentörmäyksiltä ja rullalautailu on jouhevaa parkeilla ja halleissa. Samat säännöt pätevät myös kansainvälisesti.

Haastateltavat kertoivat suvaitsevansa kaikki muut käyttäjät heidän kanssaan samoihin tiloihin niin kauan kun yhteiset pelisäännöt toimivat. Scoottaajat nähdään kuitenkin häiriköivänä ja skeittaajien arvoja periaatteita rikkovana ryhmänä, joita ei enää suvaita samaan aikaan samoihin tiloihin skeittajien kanssa. M2 kertoo myös rullalautailuyhdistyksen itse rakentamasta skeittipuistosta, jonne on kirjattu pääsykielto muilta kuin rullalautailijoilta. Tämä siksi, että sen ovat rakentaneet rullalautailijat rullalautailuun. Tällaiset asenteet ovat aiheuttaneet konflikteja nuorten potkulautailijoiden ja rullalautailijoiden välillä.

”Tuo liittyy kaikki siihen, että meillä on omat sisäiset käytänteet. Elikkä skeittareille tulee hyvin koulittua läpi ne, että odotetaan ja venataan, eikä mennä kavereiden päälle, katella ympärille. Otetaan muut huomioon ihan niinku näin. Mikä on sitten saanut vastakkain asettalua, kun jaetaan se skeittipaikka, vaikka se sillä nimellä kuuluukin niin myös nää paikat kuuluu myös BMX pyöräilijäille, bleidareille ja scoottareille. Siinä nää konfliktit sit synty, et meillä noi ohjeissäännöt ei mee ihan samallalailla. Moni näistä muista ei oo ehkä niin vahvaa asennekasvatusta kokenu omissa ympyröissään, niin siellä ei oo kauheesti vanhempia scoottaajia, jotka opettais tätä hommaa”
(M2)

”Mulla ei oo mitää henk.koht. angstii niit kohtaa mut tavallaan musta on kiva et nuoret liikkuu, mut onhan skeittaus ny paljon siistimpää ku scoottaus.”(N1)

5.2 Rullalautailu elämäntapana

Rullalautailulla voidaan aineiston perusteella nähdä olevan syvempikin merkitys harrastajensa elämässä. Elämäntavalla käsitteenä tarkoitetaan säännönmukaisia, merkit-

seviä toimintoja ja valintoja, jotka täyttävät ihmisen jokapäiväisen elämän. Usein elämäntapa tiivistetään johonkin hallitsevaan piirteeseen, kuten esimerkiksi perhekeskeytyksen tai liikuntaan. Elämäntapa on kuitenkin aina ominaisuuksien kasautuma, kuten rullalautailuun elämäntapana liittyy monia muita asioita, esimerkiksi tietynlainen asenne ja kansalaisaktiivisuus. Elämäntapa onkin kokonaisuus, tietty järjestelmä, vastakohtana järjestymättömälle, ristiriitaiselle elämälle. Elämäntavan valinnat toteutuvat kunkin ihmisen sisäistämien valintojen kokonaisuuden puitteissa, että elämäntapa on muodostunut ihmisen elämänsä aikana vähitellen, sisäistettyinä valintasääntöinä. Näitä sääntöjä kutsutaan habitukseksi. (Roos 1989 9–13.)

Viime kädessä elämäntapa on ryhmäkohtainen, esimerkiksi nuorisoryhmään liittyvä ilmiö. Elämäntavallaan ryhmät ilmaisevat itsensä toisilleen, kilpailevat keskenään, luovat omia alueitaan, jonne muilla ei ole pääsyä. Tässä rullalautailu on erilainen perinteiseen elämäntapa näkökulmaan verrattuna. Kuten jo edellä mainittiin, on rullalautailun yhteisöt melko avoimia kaikille. Elämäntavallaan ihmiset kuitenkin määrittelevät sen alueen, jota pitävät omanaan. Eri ryhmien elämäntavat ovat myös yhteydessä toisiinsa ja muuttuvat sen mukaan, miten muiden ryhmien elämäntavat lähenevät tai loittonevat. Ne ovat toisaalta vaikutteita, kuten esimerkiksi voidaan huomata rullalautailun elämäntavan piirteiden, kuten rennon asenteen ja vaatetuksen leviämässä koko maailman yhteiseksi tyyliksi ja tavaksi elää. Samaan aikaan voidaan myös nähdä, että jotkin elämäntavan piirteet väistyvät, kuten tupakointi. (Roos 1989 12–13.)

Belinda Wheaton (2004, 1–5 & 11–12) kuvaakin rullalautailua elämäntapalajiksi. Rullalautailusta, kuten muista elämäntapalajeista tekee elämäntavan se, että lajille annetaan erityisiä merkityksiä, kuten olen jo edellä maininnut. Näitä samoja merkityksiä löysin myös omasta aineistostani. Aktiivisuus ja osallisuus sekä lajin ideologiset piirteet, kuten halu pitää hauskaa ja elää hetkessä nousivat esiin.

”Skeittauksen ehdoilla menee kuitenkin kaikki vähä.” (M2)

”Ja, et se on nykypäivänä elämäntapa, koska sitä on tehnyt niin kauan ja työskentelee sen parissa ja näin.” (M3)

Rullalautailu näkyy haastatteluissa tärkeänä osana rullalautailijoiden elämää ja itseä. Se koetaan elämäntavaksi, koska sen mukaan suunnitellaan niin pieniä kuin suuriakin

asioita elämässä. Vapaapäivistä opiskelupaikkoihin ja lomakohteisiin, jotka valitaan skeittiparkkien sijainnin mukaan. Rullalautailu menee myös usein muiden asioiden, kuten kuntosalilla käymisen tai jopa koulutöiden edelle. Sen ei koeta kuitenkaan vaikuttavan negatiivisesti kouluun tai työntekoon, vaan sen koetaan antavan terveitä vaihtoehtoja mm. alkoholin nauttimiselle kesäisin.

Harisen ym. (2006, 51–52) tutkimuksessa pyrittiin myös selvittämään skeittaamisen paikkaa ja sen merkityksiä nuorten elämäkokonaisuudessa. Vastauksissa näkyi samanlaista sitoutumista skeittaukseen. Rullalautailu koettiin hyvin tärkeäksi osaksi elämää ja suuri osa vastaajista koki, että se on enemmän kuin vain harrastus. Gröndahl (2007, 34) löysi myös samanlaisia viitteitä siitä, että skeittaus on harrastajilleen emotionaalisesti merkityksellinen laji. Harrastusta luonnehdittiin myös elämäntavaksi, jota muut ns. tavallisen elämän asiat, kuten työnteko välillä jopa häiritsivät.

Haastateltavat kokevat, että rullalautailun ja muun elämän välillä tasapainotellaan. He eivät koe luopuneensa mistään harrastuksen takia, vaan kokevat tekevänsä valintoja. He valitsevat sen mikä on heille tärkeintä ja usein se on rullalautailu. Tästä voidaan päätellä, että rullalautailu näyttääkin olevan tapa elää. Haastateltavalla M2 on perhettä ja hän on opiskelija sekä tekee töitä koulun ohella. Hänelle valinnat ja tasapainottelu perheen, työn, opiskelun ja rullalautailun välillä ovat arkipäivää. Kaikki kokevat kuitenkin, että aikaa on löydettävä rullalautailulle viikoittain. M2 kertoo aina jonkun kärsivän tilanteesta, kun painottaa aikaa rullalautailulle kärsii muut asiat ja toisin päin.

”No, oon tehny silleeki, et on ollu joku pakollinen tehtävä huomiseks niin sit oon skippanu aamun luennot ja tehny sen loppuu, koska kyl mun on pakko päästä tonne halille, et se on ehkä sitä omaan viime tingan työrutiini tai sellasta. Kyl mä sillee koen et on pakko olla kerran viikossa tommonen juttu, mihin voi mennä hyvällä omalla tunnolla ja kyl yleensä on asiat järjestyny niin, ettei tarvii mistää luopuu ja kyl mä koen et ei mun koulunkäynti kärsi siitä.” (N2)

Lähteenmaan (2001, 34–36) mukaan ajan ja rahan uhraaminen harrastukselle voidaan tulkita harrastukseen satsaamiseksi. Ne, jotka satsaavat rahaa rulla-lautailuun, uhraavat sille myös enemmän aikaa. Tämän tutkimuksen haastateltavat laittavat rahaa harrastukseen muutamia satoja euroja 1-1,5 vuoden aikana. Haastateltavat kertovat, että rahan puute ei kuitenkaan estä harrastamista vaan huonommillakin välineillä on aina

pärjätty. Aikaa käytetään talviaikaan 2-3 tuntia 1-2 kertaa viikossa ja kesäisin lauta kulkee usein mukana ja sessarit kestävät neljästä tunnista kahteentoista tuntiin. Harisen ym. (2006, 46–47) ja Tams (2008, 38–40) tutkimusten mukaan skeittaajat kuluttavat aikaa skeittaukseen keskimäärin 10 tuntia viikossa ja rahaa harrastukseen kuluu noin 40–50 euroa kuukaudessa

Aineistossa voidaan nähdä iän vaikutus rullalautailuun satsaamiseen. Edellisissä tutkimuksissa on todettu, että rullalautailijoiden ikä vaikuttaa harrastukseen satsaamiseen. Harisen ym. (2006, 50–51) tutkimuksessa näkyi, että skeittaamisen tärkeys elämässä vähenee mitä enemmän ikää on. Yli 20-vuotiaat skeittaajat kokivat joutuvansa myös selittelemään ja pohtimaan harrastustaan. Skeittaamiseen saatetaankin liittyy ajatuksia lapsellisuuden viehätystä. Tutkimukseen vastanneista suuri osa oli 15-17-vuotiaita nuoria ja 20-vuoden aikoihin vastaajissa näkyy notkahdus, jolloin skeittaus jää pois elämästä. Tässä tutkimuksessa kuitenkin kaikki haastateltavat olivat sitä mieltä, että he eivät voisi ikinä lopettaa harrastusta vaan toivovat voivansa toimia harrastuksen parissa vielä vanhemmallakin iällä.

”Vaikka sä et oo siä hallilla niin sit katellaan videoita netistä ja mietitään et miten sä voisit oppii tän tempun ja sillee tai tällästä. Sit sitä voi käyttää sillee et se lauta on sulla aina mukana, ku sil voi mennä paikasta toisee et vaikkei sitä ota sillee mukaa et menis skeittaamaan vaan sit se tulee tavallaan niinku osaks sua tai sillee.” (N2)

Skeittaus ei myöskään rajoitu vain konkreettiseen laudan päällä olemiseen, vaan se näyttäytyy monilla muillakin elämän alueilla. Haastatelluista etenkin miehet seuraavat aktiivisesti skeittimediaa, kuten Hang up-foorumia. Skeittimediaa katsotaan muiden tekemiä skeittivideoita Suomesta ja maailmalta sekä elokuvia. Kuten edellä viittasin Wheatoniin (2004, 11–12), rullalautailuun liittyy ruohonjuuritason aktiivisuutta ja osallisuutta. Haastatellut N1, M1 ja M2 toimivat rullalautailuasioita ajavassa, Pirkanmaan Kaarikoirat rullalautailuyhdistyksessä. He ja M3 ovat suunnitelleet ja osallistuneet skeittiparkkien rakennukseen. M3 myös työskentelee skeittauksen parissa. Tästä voitaisiin päätellä, että rullalautailijoiden suhde liikuntaan ja tässä tapauksessa skeittaukseen näkyy monilla elämän osa-alueilla. Tällaista liikuntasuhteen tarkastelutapaa kutsutaan sportisoinniksi, jossa urheilu ja liikunta ovat tulleet osaksi elämän muitakin osa-alueita. (Koski 2004, 193).

5.2.1 Vaikutukset identiteettiin ja elämäntapaan

*”Mulle toi on kans niin erilaista mitä muuten tekee, et se on opettanu just niinku sel-
lasta nöyryyttä ja kärsivällisyyttä et sellasta... Että se täydellisyyden tavoittelu on
pakko unohtaa hetkeks, että on hyväksyttävä sillee, et on jokaisessa asiassa niit hyvä
puolii ilman, et sun täytyy ite olla joku super hyvä siinä ja se o oikeesti tosi tervettä ku
meittii. Sillee, että se voi tehdä hyvää itse kullekin, kun jos sä unohdut siihen semmo-
seen mikä koulumaailmassa on, et sä oot hyvä vasta ku saat sen 10 tai sillee, mut tos-
sa ku miettii, et miksi käy tuolla (Skeittaamassa)... Niin iha muista syistä.”(N2)*

*”—antaa tosi terveen ja kasvattavan aspektin siihen, että tekee iskuja sinne lähi-
maastoon. Tulee tutuksi sen lähiympäristönsä kanssa paljon paremmin, kun monet
muut ihmiset.”(M2)*

Haastateltavat kokevat, että skeittaus on opettanut heitä suhtautumaan asioihin ja omaan elinympäristöön eri tavalla kuin ns. ei rullalautailevat. Rullalautailu on opetta-
nut nöyryyttä ja kärsivällisyyttä, koska laji on heidän mielestään todella haastava. Varsinkin harrastuksen alussa on ihmisellä oltava kärsivällisyyttä, koska kehitystä ei tapahdu välttämättä kovin nopeasti. Haastateltavat kokevat, että harrastus on tehnyt heistä myös avoimempia ja avarakatseisempia, koska ovat tutustuneet paljon uusiin samanhenkisiin ihmisiin. M1 kertoo myös tervehtivänsä nykyään herkemmin muita ihmisiä, kuin ennen.

*”Joo, ei tuolla kyllä kattele jalkakäytäviä sillee kevyenliikenteen väylänä, vaan sem-
mosena pöytänä, jossa voi kikkailla. Rotvallia voi krindata ja kaidetta slidata.” (M1)*

Rullalautailu on vahvasti kaupunkitilaan ja katuihin kiinnittyvää kulttuuria. Rullalau-
tailijoiden elämäntapaan on edellisissä tutkimuksissa huomattu kuuluvan katukuvan hahmottaminen ns. skeittaajan silmin. Rullalautailuun kuuluu myös tarve etsiä uusia paikkoja skeitata. (Harinen, Ikonen & Rautopuro, 2006 53–55; Gröndahl 2007, 36–51.) Haastatellut kokevat harrastuksen tutustuttaneen luontevasti lähiympäristöön. Miehet erityisesti kertovat tarkastelevansa ympäristöään ja kaupungin tiloja eritavalla, kuin muut katuja käyttävät ihmiset. He näkevät kaupungintilat ja oman lähiympäris-
tönsä täynnä skeitattavia objekteja. Skeittaukseen kuuluukin suurena osana ”spotti

spottaus”, kun he saattavat kulkea kesäisin koko päivänkin etsien skeittattavia paikkoja kaupungilla ja sen laitamilla.

”Mä kyl vaan löydän tosta omasta kaveriporukasta (Idoleita) joitain... Joittekin tyyliä, et ”Vau, vähän toi vetää hyvin!”.(N1)

Lajiin ei myöskään koeta liittyvän kilpailullisuutta tai vertailua taidoissa, jolloin on helpompi keskittyä omaan tekemiseen ja iloitsemaan muidenkin onnistumisista. Rullalautailun periaatteiksi mainittiin kuuluvan muiden kannustaminen, kunnioittaminen ja huomioiminen. Harrastajat mainitsevatkin suurimmiksi idoleikseen omien harrastusporukoidensa jäseniä. He kertovat myös, ettei idoli välttämättä ole osaava rullalautailija vaan hyvä tyyppi, mikä kertoo muiden kunnioittamisesta ja rullalautailun arvoista.

”Kyl ehkä monella se vaatii semmosia tiettyjä luonteenpiirteitä et on semmonen aika rento ja semmonen ja semmosta yhteistä meininkiä arvostava.”(N2)

”—sillä on kengissä reikiä, sit sil on pipo päässä ja sit se hymyilee tosi paljon.”(M3)

”Musta se antaa kuitenkin tilaa olla just semmonen, kun on. Että se ei tavallaan rohkase semmoseen geneerisyyteen toi skeittailu. Musta se rohkasee selvittää asiat ite ja tekeen ite ja oleen, kuin itse on.” (M2)

Haastateltavat myös kokevat, että laji on muuttanut heidän luonnettaan avoimuuden ja nöyryyden lisäksi rennommaksi. N2 kokee, että ihmiset harrastuksen parissa ovat rennompia, avoimempia, ystävällisiä ja positiivisia. N3 kokee myös suhtautumisensa asioihin muuttuneen harrastuksen mukana rennommaksi, koska suorittaminen ja kilpailu eivät kuulu asiaan. Rullalautailijat kokevan voivansa olla juuri sellaisia kuin ovat lajin parissa. Lajissa ei enää ole niin voimakkaita alakulttuurisia aspekteja, kuten tietynlainen tyyli, jonka mukaan kaikki pukeutuisivat.

Luultavasti rullalautailun ideologian ja skeittaajien luonteen takia haastatellut kertovat harvoin kinaavansa keskenään. M2 kertoo, että lajin parissa koetetaan välttää kaikkea negatiivista, mikä ei sovi harrastuksen luonteeseen. Esimerkiksi Tampereen toiselle skeittihallille oli koitettu hankkia skeittivuoroa, mutta sitä ei koskaan saatu hoidettua, koska selvää oli, että ongelmaksi muodostuisi kaikille sopivan ajan löytäminen, josta

seuraisi tietysti negatiivisia tunteita. Tietysti tällainen vakituinen vuoro olisi myös ns. järjestettyä toimintaa, joka ei rullalautailun harrastajille ole mieleen. Tällainen suhtautuminen kertoo jälleen skeittauksen luonteesta harrastuksena ja elämäntapana, jossa vapaus, positiivisuus ja omaehtoisuus ovat keskeisessä osassa.

6 POHDINTA

Tutkimustehtävänäni oli tutkia rullalautailua vaihtoehtolajina. Tutkimuksessani selvitin miten merkityksellinen rullalautailu on rullalautailua harrastaville nuorille aikuisille. Mielestäni onnistuin tutkimustehtävässä, vaikka aineisto ei ole iso, se on kuitenkin rikas. Sain kerättyä aineistooni keskenään jokseenkin erilaisia merkityksiä ja kokemuksia, mutta toisaalta aineistosta oli nähtävissä vastausten yhteneväisyys.

Tutkimuksessa haasteellista oli tutkimuskysymyksen kannalta tärkeiden asioiden löytäminen suuresta aineistosta. Suuri aineisto kertyi Limu-hankeen laajemmasta haastattelurungosta, koska tarkoitukseni oli myös kerätä aineistoa Limu-hankkeelle. Omasa työssäni hyödynsin rungon neljää ensimmäistä teemaa, joista löysin hyvin selvästi merkityksellisiä asioita. Haastetta toivat myös kokemattomuuteni tutkijana ja aineistonkeruussa haastattelut, jotka toteutuivat toisistaan hyvin poikkeavin tavoin.

Yhteenvetona tutkimukseni tuloksista käy ilmi, että rullalautailu on hyvin merkityksellinen laji harrastajilleen sekä henkisesti, fyysisesti että sosiaalisesti. Rullalautailussa merkityksellisimpiä asioita ovat lajin luonne, jossa yhdistyvät sen vapaus, monipuolisuus, omaehtoisuus ja onnistumisen kokemukset. Juuri lajin erilainen luonne verrattua muihin liikuntalajeihin ja myös harrastuksiin saa nuoret kiinnostumaan lajista, koska siellä eivät valmentajat, ohjaajat tai opettajat määrää tahtia vaan nuoret voivat löytää omat tapansa tehdä ja kokea pystyvyyttä selvittämällä itse kehityshaasteensa.

Rullalautailulla voidaan nähdä olevan positiivisia vaikutuksia hyvinvointiin. Rullalautailijoille harrastus on terapiaa, rentoutusta arjen haasteiden keskellä ja hyvää mieltä tuottava harrastus. Henkisen hyvinvoinnin lisäksi rullalautailu tarjoaa oivan tavan liikkua ilman tunnetta liikunnan harrastamisesta. Lajissa yhdistyvätkin taiteellinen ja liikunnallinen näkemys tempuja tehtäessä ja suunniteltaessa. Suuressa osassa positiivisia vaikutuksia ovat rullalautailun harrastajien yhteisöt ja siellä kaverit.

Kaikkein eniten aineistossa nousi esiin rullalautailijoiden yhteisöt ja kaverit. Yhteisöllisyyden voidaankin nähdä olevan kaikkein merkityksellisin asia rullalautailussa. Positiivinen yhteisöllisyys näyttäytyy hyvin vahvasti rullalautailijoiden yhteisissä peilisäännöissä, arvoissa, periaatteissa, suvaitsevaisuudessa ja veljeydessä. Yhteisö vaikuttaa myös todella laajalta, joka sulkee sisäänsä niin rullalautailijoita, kuin ei rullalautailevia rullalautailukulttuurin fiilistelijöitä. Yhteisöt muodostuvat usein uusista ja vanhoista kavereista ja erityisesti tässä aineistossa kavereiden eli tämän yhteisön näkeminen oli tärkeää. Tähän esitettiin syyksi rullalautailijoiden ikä ja sen myötä tulevat muut velvollisuudet, jotka estävät kavereiden näkemistä muutoin. Mielenkiintoista oli, että yhteisöllisyys lajin parissa ei tunne rajoja, vaan se on kansainvälistä.

Rullalautailun ei voida kuitenkaan ajatella olevan täysin suvaitsevainen ja hyvinvoinnin kannalta täydellinen tapa harrastaa. Rullalautailijat kuten monet muidenkin lajien harrastajat kinaavat muiden harrastajaryhmien kanssa ja käyttävät päihteitä. Naiset myös edelleen arastelevat lajin parissa, eivätkä koe oloaan täysin tervetulleeksi miesten seurassa. Tämä ei kuitenkaan välttämättä johdu siitä, ettei naisia suvaittaisi harrastuksen pariin. Naisten harrastaminen näyttäytyikin aineistossa vähän erilaiselta kuin miesten, mutta samanlaiset merkitykselliset seikat nousivat esiin molemmilla sukupuolilla.

Yksi mielenkiintoisimmista asioista, joita haastatteluissa nousi esille, oli nuorten aikuisten harrastajien tarve toimia esimerkkinä, kannustaa ja opettaa nuorempia rullalautailijoita. Lajissa on tarve siirtää lajin kulttuuria, sen arvoja ja periaatteita nuoremmille harrastajille, jotta he jatkaisivat rullalautailuasioiden ajamista ja pitäisivät yllä herrasmies kulttuuria ihmisten ennakkoluulojen vähentämiseksi. Lajilla voidaan nähdä olevan hämmästyttävä oma pieni kasvatusjärjestelmänsä, jollainen on myös urheilun seuratoiminnassa.

Aineistosta voidaan myös päätellä, että rullalautailulla on harrastajilleen suurempiakin merkityksiä. Lajin koetaan olevan enemmänkin kuin vain harrastus, se on elämäntapa. Rullalautailu säätelee haastateltujen elämää suurissakin asioissa, kuten opiskelupaikkojen valinnoissa. Miesten ja naisten elämäntavan määrittelyissä oli kuitenkin eroavaisuuksia. Miehet kokivat lajin vaikuttavan enemmän elämänvalintoihin, kuin naiset. Naiset olivat kuitenkin keskimäärin harrastaneet vähemmän aikaa, joka saattoi vaikuttaa asiaan. Rullalautailun koetaan opettaneen nöyryyttä, pitkäjänteisyyttä ja erilaisen

tavan suhtautua lähiympäristöön ja elämään. Rullalautailu ja lajin kulttuuri ovat tehneet heistä ihmisinä rennompia ja avoimempia.

Kaikki edellä mainitut rullalautailussa merkitykselliset ja tärkeät asiat nivoutuvat ja linkittyvät yhteen. Rullalautailuyhteisö on tärkeä sosiaalinen verkosto, jonka kautta hyvinvointi lisääntyy. Samalla fyysistä hyvinvointia lisää harrastuksen mukana tuleva liikunta. Lajin luonne saattaa myös samanlaisia ihmisiä yhteen ja moni saa luotua uusia sosiaalisia suhteita lajin kautta. Lisäksi se lisää pystyvyyden tunnetta, kun omaehtoinen, kova ja pitkäjänteinen harjoittelu palkitaan onnistuneella tempulla. Onnistumisen elämykset taas lisäävät pystyvyyden tunnetta ja itsetunto nousee. Lajin periaatteet ja arvot myös mahdollistavat helpon kiinnittymisen tähän yhteisöön.

Rullalautailun voitaisiinkin nähdä olevan harrastajilleen tärkeä ja merkityksellinen harrastus, jolla on suuri merkitys heidän elämässään. Rullalautailun voidaan nähdä olevan nuoria liikuttava ja aktivoiva harrastus, vaikka rullalautailijoiden harrastajamääristä ei ole tarkkoja tietoja. Toisaalta tämä harrastajamäärien puuttuminen kertoo osaltaan harrastuksen luonteesta. Koen, että rullalautailun huomioiminen liikuntapaikkasuunnittelussa ja liikunnan kentällä olisi tärkeää, nyt kun nuorten kiinnostus liikunnallisia harrastuksia kohtaan on vähentynyt ja passivoituminen hyvinkin näkyvää.

Liikuntaa tulisi ajatella vapaammin. Olisi ymmärrettävä, että jokainen liikkuu omalla tavallaan ja niin viranomaisten kuin vanhempienkin lapsilleen tulisi vain mahdollistaa ja antaa vaihtoehtoja jokaiselle liikkua. Olisi myös ymmärrettävä, että urheiluseurassa harrastava poika ei välttämättä harrasta yhtään sen enempää tai paremmin liikuntaa kuin rullalautaileva poika. Liikuntasuosituksot ja liikunnasta ”vauhkaaminen” voivat vaikuttaa hyvin lamaanuttavasti nuoriin. Liikuntaa ei edes haluta sanoa harrastavan, kuten rullalautailussa, vaikka hiki lentää ja posket punoittaa. Liikunta onkin ehkä etäännyttänyt itse itsensä nuorista.

Jatkotutkimuksissa voitaisiin pyrkiä selvittämään rullalautailun harrastajamääriä ja lajin vaikutuksia nuorten aktiivisuuteen. Lajin vaatimuksia ja harrastusmahdollisuuksia tulisi myös selvittää ja Suomi voisi ottaa mallia ulkomaiden liikuntapaikkasuunnittelusta, jotta kaikki harrastuksesta kiinnostuneet saisivat mahdollisuuden harrastaa.

LÄHTEET

Beal, Becky & Wilson, Charlene 2004. Chicks dig scars: Commercialisation and the transformations of skateboarders' identities." Teoksessa: Wheaton, Belinda (toim.) Understanding lifestyle sports: Consumption, identity and difference 2004: 31-54.

Berg, Päivi & Myllyniemi, Sami 2013. Nuorison vapaa-aikatutkimus 2013. Teoksessa Berg, Päivi & Myllyniemi, Sami (toim.) Nuoria liikkeellä! Nuorisotutkimusseura.

Bäckström, Åsa 2013. Gender Manoeuvring in Swedish Skateboarding: Negotiations of Femininities and the Hierarchical Gender Structure. Stockholm University, Sweden: Sage Publications.

Einset, Elise & Krook, Pinja 2013. Kotikuntoutus – kuntoutusta kotiympäristössä. Toimintaterapeutin rooli asiakkaan ja kotihoidon tavoitteellisessa yhteistyössä. Opinnäytetyö. Metropolia ammattikorkeakoulu.

Gröndahl, Vilhelmina 2007. Skeittaus kaupunkitilassa. Tutkimus Helsingin skeittikulttuurista. Maantieteen syventävien opintojen tutkielma. Joensuun yliopisto: Yhteiskunta- ja aluetieteiden tiedekunta.

Harinen, Päivi 2010. Skeittariipoika se laudallansa... WWW-dokumentti. http://www.kasvatus-ja-aika.fi/site/?page_id=268. Ei päivitystietoa. Luettu 14.12.2013.

Harinen, Päivi & Itkonen, Hannu & Rautopuro, Juhani 2006. Asfalttiprinssit. Tutkimus skeittareista. Helsinki: Liikuntatieteellinen Seura.

Harinen, Päivi & Rannikko, Anni (toim.) (2013) Tässä seison enkä muuta voi? Nuorisotutkijoiden ajatuksia nuorten liikunnasta ja sen kipupisteistä. Nuorisotutkimusverkosto/ Nuorisotutkimusseura. Helsinki: Gaudeamus.

Heikkala, Juha 2000. Liikunnan järjestökentän muutokset ja toimintaympäristö. Teoksessa Itkonen, Hannu, Heikkala, Juha, Ilmanen, Kalervo & Koski, Pasi (toim.) Liikunnan kansalaistoiminta; muutokset, merkitykset ja reunaehdot. Helsinki: Liikuntatieteen seuran julkaisu nro152.

Helsingin sanomat 2013. Skeittaus ja temppuilu saavat nuoret liikkumaan. WWW-dokumentti. <http://www.hs.fi/kotimaa/a1379135034840>. Päivitetty 15.9.2013. Luettu 20.5.2014.

Hirsjärvi, Sirkka & Hurme, Helena 2011. Tutkimushaastattelu. Teemahaastattelun teoria ja käytäntö. Helsinki: Gaudeamus.

Hirsjärvi, Sirkka, Remes, Pirkko & Sajavaara, Paula 2004. Tutki ja kirjoita. Jyväskylä: Gummerrus.

Itkone, Hannu 2002. Liikuntakulttuurin eriytyminen sidoksissa kulttuurin valtavirtoihin. Liikunnan ja urheilun maailma 13/2002. WWW-dokumentti. <http://www2.slu.fi/lehtiarkisto/verkkolehti.200213.pienuutinen.2821>. Ei päivitystietoja. Luettu 18.12.2013.

Kokkonen, Jouko 2013. Liikuntaa hyvinvointivaltiossa. Suomen liikuntakulttuurin lähihistoria. Keuruu: Otava.

Koski, Pasi & Tähtinen, Juhani 2005. Liikunnan merkitykset nuoruudessa. Nuorisotutkimus 1/2005. Helsinki: Nuorisotutkimusverkosto.

Koski, Pasi 2000. Liikunnan kansalaistoiminta kulttuurina – toiminnan merkityksellisyys ja merkitysrakenteet. Teoksessa Itkonen, Hannu, Heikkala, Juha, Ilmanen, Kalervo & Koski, Pasi (toim.) Liikunnan kansalaistoiminta; muutokset, merkitykset ja reunaehdot. Helsinki: Liikuntatieteen seuran julkaisu nro152.

Koski, Pasi 2004. Liikuntasuhde: liikunnan kohtaaminen kulttuurisesti rakentuvana sosiaalisena maailmana. Teoksessa Ilmanen, Kalervo (toim.) Pelit ja kentät - kirjoituksia liikunnasta ja urheilusta. Jyväskylä: Jyväskylän yliopiston kirjasto.

Liikanen, Veli & Rannikko, Anni 2013. Liikunnan uudet ja vanhat tulokkaat. Mikkelin ammattikorkeakoulu.

Limu- hanke 2012. Tutkimushankesuunnitelma. Liikunnan monimuotoistuvat tilat ja tavat. Vaihtoehtolajit nuorten liikunnallisina vuorovaikutus- ja merkitysmaailmoina.

Limu-hanke 2012. Liikunnan monimuotoistuvat tilat ja tavat. Blogi. <http://limuhanke.blogspot.fi/>. Päivitetty 18.9.2013. Luettu 14.12.2013.

Lähteenmaa, Jaana 1991. Myöhäismoderni nuorisokulttuuri. Tulkintoja ryhmistä ja ryhmiin kuulumisten ulottuvuuksista. Helsinki: Nuorisotutkimusverkosto.

Ojanen, Markku 2001. Länsimainen ihminen kulttuurinsa vanki? Teoksessa Ojanen, Markku, Svennevig, Hanna, Nyman, Markku & Halme, Jukka (toim.) Liiku oikein-voi hyvin. Liikunnan merkitys hyvinvoinnille. Liikuntatieteellinen Seura. Julkaisu nro 153. Helsinki.

Roos, J.P. 1989. Liikunta ja elämäntapa; Nautintoa vai itsekuria. Teoksessa Eskola, Katarina, Alapuro, Risto & Vainikkala, Esko (toim.) Nykykulttuurin tutkimusyksikkö. Julkaisu 14. Jyväskylän yliopisto.

Skype 2014. <http://www.skype.com/fi/what-is-skype/>. Ei päivitystietoja. Luettu 1.4.2014.

Ski.fi. Lumilautailu. WWW-dokumentti. <http://www.ski.fi/lajit-varusteet/lajit/lumilautailu/>. Ei päivitystietoja. Luettu 17.12.2013.

Suomen liikunta ja urheilu 2010. Kansallinen liikuntatutkimus nuorille 2009-2010. WWW-dokumentti. <http://slufibin.directo.fi/@Bin/8962a194ba4f2b6c420d07de841162e9/1385059641/ap>

plication/pdf/3244703/Liikuntatutkimus_nuoret_2009_2010.pdf. Ei päivitystietoja. Luettu 21.11.2013.

Suomen liikunta ja urheilu 2010. Kansallinen liikuntatutkimus aikuisille 2009-2010. WWW-dokumentti.

http://www.slu.fi/@Bin/2548606/Liikuntatutkimus_aikuisliikunta_2009-2010.pdf. Ei päivitystietoja. Luettu 21.11.2013.

Suomen rullalautaliitto ry. 2013. Lajiesittely. <http://www.rullalauta.fi/lajiesittely/>. Ei päivitystietoja. Luettu 7.12.2013.

Suomalaisen urheilun ja liikunnan tietoportaaali 2013. Varhaiskasvatus kansallisen hätätilan ratkaisemisen ytimessä. Muutosta liikkeellä! Valtakunnalliset yhteiset linjat terveyttä ja hyvinvointia edistävään liikuntaan 2020. Sosiaali- ja terveysministeriön julkaisuja 2013:10. <http://www.sport.fi/uutiset/uutinen/varhaiskasvatus-kansallisen-hatatil-an-ratkaisemisen-ytimessa>. Päivitetty 04.11.2013. Luettu 11.12.2013.

Suuri suomenkielen sanakirja, 2004. Nurmi, Timo (toim.). Gummerus. Helsinki.

Tanskanen, Janne 2011. Oman tien rullaajat – Joensuulainen skeittiporukka 1990-luvulla. Opinnäytetyö. Viestinnän koulutusohjelma. Pohjois-Karjalan ammattikorkeakoulu.

Tams, Tuukka 2008. Elämäntapana rullalautailu. Tutkimus suomalaisista rullalautailijoista ja rullalautakulttuurista. Kasvatustieteen syventävien opintojen tutkielma. Joensuun yliopisto. Kasvatustieteiden tiedekunta.

Yle Urheilu 2011. "Suomalainen liikuntakulttuuri huolestuttavaa". http://yle.fi/urheilu/suomalainen_liikuntakulttuuri_huolestuttavaa/6168920. Päivitetty 7.6.2012. Luettu 18.12.2013.

Wheaton, Belinda 2004. Introduction. Mapping the Lifestyle Sport-scape. Teoksessa Belinda Wheaton (toim.) Understanding Lifestyle Sports. Consumption, Identity and Difference. Lontoo: Routledge, 1–28.

Lajiharrastajien haastattelujen teemat, syksy 2013

0 Taustatiedot

- Ikä
- Sukupuoli
- Koulutus
- Asuinpaikka
- Työmarkkina-asema
- Sivilisääty

- Kuinka kauan olet harrastanut lajia?
- Mitä muuta harrastat? (/olet harrastanut?)

1 Yksilölliset ja yhteisölliset merkitykset

- Miksi harrastat juuri tätä lajia? Mikä lajista tekee erityistä ja kiehtovaa?
- Mistä on kyse? Mitä laji x on?
- Kuinka olet päätenyt harrastamaan lajia? [Tässä olis kiva kuulla narraatio harrastuksen aloittamisesta]
- Mikä sinua motivoi lajissa? Mitkä ovat merkittävimmät motivaatiotekijät? Mikä saa sinut lähtemään harrastamaan, treeneihin, hallille tms?
- Kuinka iso osa elämäsi laji on? Onko se enemmän kuin harrastus? Mitä se merkitsee sinulle? Konkreettisesti (rahana, aikana yms.)? Mistä olisit valmis luopumaan / olet luopunut lajin takia? (Kuinka paljon rahaa käytät kuukaudessa lajiin? Kuinka paljon aikaa viikosa?)
- Haluatko kehittyä lajissa? Miten? Miksi? Onko tärkeää olla taitava?
- Miten merkitykset muuttuvat toiminnaksi?

2 Suhde liikuntaan

- Kuinka paljon harrastat lajia? Intensiteetti: kuinka usein (vastaus tulee edellä), kuinka kauan (kerrallaan)?
- Onko laji liikuntaa? Harrastatko mielestäsi liikuntaa/urheilua, kun harrastat lajia?
- Miten laji on vaikuttanut sinuun? Onko se muuttanut sinua ihmisenä?
- Oletko huomannut harrastuksella olevan vaikutuksia terveyteesi tai hyvinvointiisi? Mitä ajattelet niistä? Mitä ajattelet suojiin ja kypärän käytöstä? Käytätkö itse suoja?
- Oletko omasta mielestäsi liikunnallinen?
- Mitä mieltä olet liikunnasta yleisesti? Olitko esimerkiksi jo koulussa kiinnostunut liikunnasta?
- Mitä mieltä olet kilpailemisesta? Oletko itse osallistunut kilpailuihin?
- Kuuluuko lajiin muihin vertaaminen tai kisa siitä, kuka oppii nopeimmin jonkun asian?

3 Vuorovaikutusmaailmat ja niiden tilaan asettuminen

- Kenen kanssa harrastat lajia? Yksin vai yhdessä?
- Kuulutko rullalautaseuraan? Ovatko kanssa harrastajat myös seuran jäseniä? Miten seura tukee?
- Onko olemassa jokin vakituinen kokoontumisaika ("vakiojamit", "sessarit")? Missä yhteisistä tapaamisista ja treeneistä sovitaan?
- Mistä saat tietoa lajista, varusteita yms.?
- Onko harrastajaporukallanne johtajaa? Jos on: miksi juuri hän? Mistä tietää, että hän on johtaja?
- Teettekö yhdessä jotain muuta kuin treenaatte? Mitä? Miten usein? Missä?
- Kuka päättää, mitä yhdessä tehdään? Miksi? Tuleeko käihinää?
- Tapaatko muita lajin harrastajia oman harrastusryhmäsi ulkopuolelta? Käytkö rullalautailu tapahtumissa? Missä?
- Tunnetko ulkomaalaisia lajiharrastajia? Miten usein kommunikoitte?
- Käytkö ulkomailla lajiisi liittyen? Kuinka usein, miksi, mitä? Missä on parhaat paikat?
- Käytätkö lajiisi liittyviä verkkofoorumeita tai sivustoja? Mitä teet verkossa?
- Onko lajiharrastajien kieli samanlaista kaikkialla? Ymmärrättekö te toisianne?

4 Avoimuus, tyyli ja järjestykset

- Mitä keskeisiä periaatteita lajiin liittyy? Mistä ne tulevat? (poikavalta)
- Miten niiden toteutumisesta huolehditaan käytännössä? Kuinka hyvin ne toteutuvat käytännössä? (tähän tarkennuksia sen mukaan, mitä sanovat periaatteiden olevan – ja muutenkin) **Esimerkki:** Ollaan huomattu, että teidän lajin harrastajat on enimmäkseen poikia. Mistä luulet, että johtuu se, että tytöt eivät tule harrastamaan lajia? Tekeekö samoja asioista, onko yhtä aikaa yms.?
- Millainen mielestäsi on lajiyhteisöjen suhde erilaisiin vähemmistöihin? Eli: miten mielestäsi suhtaudutaan erilaisiin vähemmistöihin? Miten toteutuu käytännössä?
- Kuinka tärkeäksi koet harrastusryhmäsi tai rullalautailu ystäväsi?
- Millaisista asioista puhutte? **Slaidauksesta, rakkaudesta vai homoudesta?** (Miten turvallisia ympäristöjä nämä ovat puhua kaikesta?) Voitko puhua mistä vain, henkilökohtaisistakin asioista, harrastusporukassa? Miksi?
- Voiko kuka vaan harrastaa lajiasi? Kuka ei voi?
- Mistä tunnistaa lajin harrastajan? Onko olemassa wannabe-lajiharrastajia? Keitä nämä ovat? Millaisia ovat "oikeat harrastajat"?
- Onko lajin harrastajaporukkaan helppo tulla mukaan? Onko helppo olla tyttönä, maahanmuuttajan tms. mukana? Missä vaiheessa et ole enää aloittelija?
- Ketkä ovat idoleistasi? Miksi?
- Onko keskinäisiä konflikteja? Entä erimielisyyksiä lajin olemuksesta tai siihen liittyvistä normeista?
- Onko kirjoittamattomia sääntöjä?
- Mitkä asiat ovat mielestäsi esteenä tai hidasteena lajisi leviämislle?

5 Suhde tilaan

- Missä harrastat lajia? Miksi juuri siellä?
- Millainen tila olisi sinusta ihanteellinen?
- Onko paikkoja, joissa ei saa harrastaa, vaikka haluaisit? Missä ja miksi? Onko keskinäistä keskustelua tilankäyttötavoista? Siis siitä, mihin on lupa mennä, mihin ei? Onko tiedossa tilaan liittyviä konflikteja tai jännitteitä?
- Mitä mieltä olet muista rullalautailutilojen käyttäjistä, kuten scoottaajista, bleidaajista jne.
- Millaiset puitteet laji vaatii? Tarvitseeko lajia varten rakentaa jotain? Mitkä paikat ovat mahdottomia?
- Harrastetaanko lajia julkisessa tilassa vai jossain muualla? Kummassa mieluummin? Onko lajilla ”omia tiloja”?
- Onko harrastuksesi vaikuttanut siihen, miten näet/katsot arjen elinympäristöäsi?

Lopetus: Lajin tulevaisuus? Näetkö itsesi harrastamassa lajia vielä 10 vuoden päästä?